

пребиваване на 1-11 индивида в ЗЗ „Златията“. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива, тъй като на база направения анализ по-горе считаме, че предложението в неговата цялост противоречи в несъществена степен на целта за поддържане на хранителните местообитания на *Coracias garrulus* в зоната на площ от 42 629 ха. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

37) A379. Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*). Гнездящ и прелетен вид. Транзитната миграция е сравнително слабо забележима. Среща се в България от втората половина на април до края на август-началото на септември. Гнезди в цялата страна. В планините в най-южните части на страната гнездовото разпространение на вида достига до около 1900 -2000 м.н.в. В много райони е рядка или дори отсъства въпреки наличието на наглед оптимални местообитания. В други райони с аналогични характеристики на местообитанието е изобилна. Гнезди в разредени широколистни гори, в крайнините им, из полезащитни пояси, групи дървета сред полето, в храстови местообитания - понякога по екотона на гората, овощни насаждения. Често и в разредени крайречни гори. Обича да има ливади и пасища наоколо с отделни храсти. По-многочислена е в карстови райони. Гнезди по края и в рамките на всички типове дъбови и дъбово-габъррови гори. Рядко се среща и в смесени гори с участие на дъб и черен или бял бор. Среща се в равнини, в хълмисти и предпланински райони, рядко и в планински ливади с храстчета. Гнезди в ниски храстчета и дръвчета, понякога и на земята в основата на храст (Иванов, 2011). Храни се с различни безгръбначни животни и семена. В средна Дунавска равнина е широко разпространен и на места многочислен гнездящ вид. Най-многочислен в крайнини на дъбови гори, храстови пояси и полски райони (Шурулинков и др., 2005). Изследване проведено през 2008 г. в западната част на ЗЗ „Златията“ отчита гнездова плътност на градинската овесарка от 1,80 дв./100 ха., като по-голяма плътност (2.98 дв./100 ха) има в ниви с пшеница и ечемик (Kambourova et al., 2010). При теренните проучвания за изготвяне на документа със специфични цели на зоната през 2021 г. в гнездовия период са отчетени общо 8 инд. в началото на м. юни. На 2.06. 3 пеещи мъжки югоизточно от гр. Вълчедръм, на 3.06. отново 3 двойки на разстояние около 800 м една от друга, в ивици от храсти и дървета покрай обработваеми земи в близост до р. Дунав. На същия ден една двойка и при с. Златията и 4.06. една птица между с. Разград и гр. Вълчедръм – всички при западната част на ЗЗ, докато ИП е при нейната източна. Според документа с цели понастоящем числеността на вида е много пониска от дадената в СФ, поради което е предвидено до 2025 г. да се извърши целенасочено проучване за установяване на точната гнездова численост, като към момента е заложено поддържане на мин. 50 гн. двойки. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България видът присъства като гнездящ в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), както и в съседния UTM GP13 на територията на зоната, но същевременно в SmartBirds в този район са отразени регистрации само в UTM GP13 – една двойка от 30.04.2023 и една от 18.06.2023, и двете в непосредствена близост

при северозападната граница на с. Крива бара, предвид което може да става въпрос за една и съща двойка. Регистрациите са на над 2,5 км от находище „Данева воденица“. Видът не беше установен при посещението за целите на настоящото проучване. В северната част на находището навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3), т.е. ИП не е свързано с пряко увреждане на терени, които предвид начина им на ползване могат да се класифицират като гнездови местообитания на този вид (хабитат от клас N21 въобще не е представен тук). Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ подходящи хранителни местообитания са класовете N09 – „Сухи тревни съобщества, степи“, N21- „Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност“, N23 - Други земи (включително градове, села, пътища, сметища, мини, индустриални обекти), каквито проектната концесионна площ не засяга, нито в частта си, която се припокрива със ЗЗ, нито извън нея. Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата и мигриращата популация на градинската овесарка и определените за нея специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 38) **A307. Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*).** С петнисто и разпръснато разпространение на територията на цялата страна (Янков, П. (отг. ред.). 2007), предимно в хълмистите и предпланинските райони. По долините на реките прониква до около 1000 м.н. (Нанкинов Д. 2009.). Среща се в разнообразни места, но навсякъде е свързано с храстите и подлеса, въпреки че избягва гъстите храсталаци заемащи значителни площи. Може да бъде намерено в покрайнините на редки горски участъци, сечища, поляни и просеки, овощни градини, селски дворове (Нанкинов Д. 2009). Сухолюбиви храсталаци (Янков, П. (отг. ред.). 2007). Подходящо местообитание за гнездене на вида е природно местообитание 40C0 от Приложение 1 на ЗБР (Кавръкова, В. и др. 2009). Подходяща дървесно-храстова растителност има откъм северната и източната граница на концесионния контур, като една част навлиза и в него, но остава почти изцяло извън припокриването със ЗЗ и извън пряко засяганите площи от добива. В защитената зона се опазва като гнездящ с численост между 11-108 двойки и мигриращ – с 10 индивида. При теренните проучвания за изготвяне на документа със специфични цели на зоната през 2021 г. в гнездовия период са отчетени общо 4 мъжки пеещи индивида. На 26.04.2021 една птица близо до р. Дунав в горски участък, и една птица във влажно дърво с храсти минаващо през зоната в северната ѝ част. На 4.06.2021, две птици южно от с. Разград. Всички са в срещуположните части на ЗЗ спрямо района, в който ИП се припокрива с част от нея. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България и SmartBirds видът не присъства като гнездящ в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), както и в съседния UTM GP13 на територията на зоната (най-близката регистрация е при с. Септемврийци на над 15 км). Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ гнездовото и хранителното местообитание съвпадат – клас хабитат N09 – „Сухи тревни съобщества, степи“ и N21- „Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност“, като с ИП не се

засяга нито единия, нито другия. Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата и мигриращата популация на ястребогушото коприварче и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 39) Дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*). У нас е постоянен вид, който гнезди в степни и сухолюбиви тревни съобщества на варовити терени, тревни съобщества по сухи силикатни терени (пасища) (Янков 2007), запустели земи, ливади, канавки, обработваеми полета засяти с жито, люцерна и други земеделски култури. В Югозападна България гнезди край ерозиран хълмове и лозя (Нанкинов 2009). Подходящи природни местообитания за гнездене на вида от Приложение 1 на ЗБР са тези с кодове 1410, 6250, 6260, 62С0, 62А0 (Кавръкова, В. и др. 2009), като от тях нито едно не е картирано в непосредствена близост с ИП (най-близо е малък полигон на 6250 на около 0,5 км от другата страна на реката). В защитената зона се опазва като гнездящ с численост между 2-5 двойки и мигриращ – до 2966 индивида. При теренните проучвания за изготвяне на документа със специфични цели на зоната през 2021 г. видът не е отчетен. Няма налични публикувани данни за гнездовата му численост тук. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България видът в зоната, а и в тази част на страната гнезди само в един квадрат (UTM GP04 10x10 км) разположен между Разград и яз. Шишманов вал и на значително разстояние от ИП. От същия квадрат фигурира и една регистрация в SmartBirds. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за дебелоклюната чучулига е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания на площ от 40 888 ха, като тази площ представлява сбора от класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха) и N12- „Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха). Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%), като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%). Кумулативния ефект от взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (23 ха) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,056%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящите за хранене местообитания на вида в ЗЗ. Оставащите хранителни територии са достатъчни за поддържане на вписаните в СФД числени популационни параметри. Освен това не противоречи на специфичната цел за опазване на оптималните трофични местообитания, тъй като ИП не свързано с усвояване на такива от клас N09. Отделно пряко засяганите земеделски площи са в най-източната пригранична периферна част на ЗЗ и са значително отдалечени от УТМ квадрата, в който вида е съобщен като гнездящ (на повече от 15 км). При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на

вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.36.

Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Гн. поп.</i>	<i>Мигр. поп.</i>	<i>Спец. цели (хр. местооб.)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ИП	1	0	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (т.е. 455,5 дка – 21 дка)	0	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните хранителни местообитания на дебелоклюнатата чучулига, който е без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за вида при гнездене и концентрация при миграции в ЗЗ „Златията“. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива, тъй като на база направения анализ по-горе считаме, че предложението в неговата цялост противоречи в несъществена степен на целта за поддържане на хранителните местообитания на *Melanocorypha calandra* в зоната на площ от 40 888 ха. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

- 40) **A243. Късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*).** Прелетен и постоянен за страната вид, който е разпространен в степни, вторично-степни и полустепни участъци. С петнисто и разпръснато разпространение в равнинни и ниско хълмисти райони (Янков 2007). В миналото широко разпространен в цялата страна, но само на места многоброен. Сега ареалът е разкъсан на отделни малочислени субпопулации, запазени само в райони с оптимални местообитания. По-многобройни популации има в Крайморска Добруджа, на Бесепарските ридове, при Сливен и в някои райони северозападно от София - при Драгоман и селата Безден, Богъовци и Големо Малово. В редица от старите находища не е установена през последните 10 години (Големански В. и др. (Eds) 2015). Характерните местообитания включват тревни съобщества по сухи силикатни терени, крайбрежни (морски) плажове и пясъчни дюни (Янков 2007), пустеещи земи, ниви, пасища, пясъчливи и каменисти места. Избягва участъците с висока трева. (Нанкинов 2009). Подходящи природни местообитания за гнездене на вида от Приложение 1 на ЗБР са тези с кодове 1410, 2130, 2120, 2130, 6250, 6260, 62С0 (Кавръкова, В. и др. 2009), като от тях нито едно не е картирано в непосредствена близост с ИП (най-близо е малък полигон на 6250 на около 0,5 км от другата страна на реката). В защитената зона се опазва като гнездящ с численост между 11-108 двойки. При теренните проучвания за изготвяне на документа със специфични цели на зоната през 2021 г. видът не е отчетен, както

и при посещението за целите на настоящата оценка. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България и SmartBirds видът не присъства като гнездящ в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), както и в съседния UTM GP13 на територията на зоната, а и въобще на нейната територия. Няма публикувани актуални данни за гнездовата численост на вида в нея. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ гнездовото и хранителното местообитание съвпадат – клас хабитат N09 – „Сухи тревни съобщества, степи“, като с ИП този клас не се засяга. Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата популация на късопръстата чучулига и определените за нея специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 41) **A255. Полска бърбица (*Anthus campestris*).** У нас гнездящ и мигриращ вид, който е с петнисто и разпръснато разпространение в равнини, хълмисти и нископланински райони в цялата страна, по-плътно в най-източната и част (Янков, П. (отг. ред.). 2007). Среща се в сухи, горещи, открити терени и пасища с рядка тревиста растителност и често пясъклива почва, обширни пясъчни дюни с туфеста растителност край морето (Иванов Б. 2011). Предпочита степни и сухолюбиви степни съобщества по варовити терени, пустеещи земи (Янков, П. (отг. ред.). 2007). Най-близкото до ИП картирано подходящо природно местообитание за гнездене на вида от Приложение 1 на ЗБР е това с код 6250 - малък полигон на около 0,5 км от другата страна на реката. В защитената зона се опазва като гнездящ с численост между 10-130 двойки и мигриращ – без вписани конкретни стойности. При теренните проучвания за изготвяне на документа със специфични цели на зоната през 2021 г. видът е регистриран с два екземпляра, на 3.06.2021 при с. Златията и на 4.06.2021 южно от с. Разград, по поречието на р. Цибрица в сухи ливади с единични храсти. И двете локализации са откъм срещуположната страна на ЗЗ на значително разстояние от находище „Даневата воденица“ (над 20 км). Съгласно Атласа на гнездящите птици в България видът присъства като гнездящ в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), както и в съседния UTM GP13 на територията на зоната, но същевременно в SmartBirds в този район са отразени регистрации само в UTM GP13 – 1 инд. от 13.04.2022 и 1 инд. от 23.04.2023, и двете в непосредствена близост при северозападната граница на с. Крива бара на над 2,5 км от проектната концесионна площ. Видът не беше установен при посещението за целите на настоящата оценка. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ гнездовото и хранителното местообитание съвпадат – клас хабитат N09 – „Сухи тревни съобщества, степи“, като с ИП този клас не се засяга. Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата и мигриращата популация на полската бърбица и определените за нея специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 42) **A246. Горска чучулига (*Lullula arborea*).** Гнездяща, мигрираща и зимуваща в страната птица. Разпространена е навсякъде в хълмистите, нископланинските и равнинните райони с разредени гори и храсталаци на по-голямата част от територията на страната с изключение на равнинните земеделски райони в Дунавската равнина, Добруджа, Тракийската низина и Бургаската низина (Янков 2007). По време на миграциите пресича на широк фронт територията на цялата страна, като в някои

участъци се наблюдават ята, достигащи до 500 екз. През различните години пролетният прелет започва след средата на февруари и продължава до края на април. Населява разредени горски участъци, просеки, поляни, сечища, пожарища (особено в иглолистните и смесените гори) покрайнини на гори, открити места с горски участъци, групи дървета и храсти. В равнините и предпланините заселва също стари овощни градини, лозя склонове и дерета обрасли с редки дървета и храсти (Нанкинов 2009). Подходящи местообитания за гнездене на вида от Приложение 1 на ЗБР са тези с кодове 6150, 6170, 6210, 6510, 6520, 9170, 91G0, 91H0, 91AA, 91BA (Кавръкова и др. 2009), като от тях няма нито едно картирано в близост до териториалния обхват на ИП. В защитената зона горската чучулига се опазва като гнездяща с численост от 5 двойки. При теренните проучвания за изготвяне на документа със специфични цели на зоната през 2021 г. видът не е отчетен, както и при посещението за целите на настоящата оценка. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България и SmartBirds видът не присъства като гнездящ в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), както и в съседния UTM GP13 на територията на зоната, а и въобще на нейната територия. Няма публикувани актуални данни за гнездовата численост на вида в нея. Както е посочено и по-горе не е характерен за равнинните земеделски райони в Дунавската равнина. Най-благоприятни условия за заселване предоставят част от по-откритите пространства сред горската растителност в частта на зоната откъм р. Дунав. Съгласно специфичните цели на 33 „Златията“ гнездовото и хранителното местообитание съвпадат – клас хабитат N09 – „Сухи тревни съобщества, степи“, N08 – „Равнини, шубраци“, N21- „Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност“, като с ИП на територията на зоната не се засяга нито един от тях (засяга се само N12 – „Екстензивни зърнени култури“). Предвид разгледаните обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата популация на горската чучулига и определените за нея специфични цели на опазване в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 43) **A338. Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*).** За България видът е гнездящ и прелетен. По време на миграция е по-многочислен по Черноморското крайбрежие. Напролет най-рано се появява в началото на април. През есента отлита от края на август, най-късно до края на октомври. Моногамна птица. Гнезди единично. Гнездата са най-често в гъсти бодливи храсти (шипка, глог, драка, дива круша и др.) и по-рядко по дървета на височина от 0,5 до 2 м и по-високо (Иванов, 2011). Гнезди в открити пространства примесени с храсталаци на местата с умерен климат, сухолюбиви храсталаци, пустеещи земи, в крайнините на разредени широколистни листопадни гори, сечища, в овощни градини, дървесни и храстови плантации, ивици дървета (полезащитни пояси), храсти и мозайки от тях, градски паркове и градини и други обрасли с храсти места в градове, села и индустриални зони, както и в селища с разпръснати дворове (планински махали, вилни зони и т.н.). Има данни за регистрации на вида в градовете София, Пловдив, Пазарджик, Стара Загора, Нова Загора, Кърджали, Бургас, Варна, Видин, Шумен, Силистра, Перник, Сандански и в други, а също и в села и промишлени предприятия, вкл. във вътрешността им. Този вид у нас е твърде многоброен и освен това се среща от морското равнище до твърде големи надморски височини (н. в.), като през гнездовия период е регистриран на н. в.

над 1600 м и дори на близо 1800 м (връх “Мурсалица” и съседния му на изток връх в Западните Родопи – съответно 1791,6 м и 1795,2 м н. в. – 22.06.2006 г.), а в края и след края на гнездовия период – и над 2000 м в субалпийски части на планините Рила и Пирин. Числеността е сравнително равномерна и висока - в преобладаващия брой квадрати гнездят стотици двойки. Предвид това, необходимостта от защита на местообитанията му у нас произлиза единствено от включването му в Приложение I на Директива 2009/147/ЕО. Всички гнезда в земеделските земи са разположени в храсти, най-често трънка (*Prunus spinosa*; 48,5%), шипка (*Rosa canina*; 25,8%), къпина (*Rubus ulmifolius*; 12,1%) и глог (*Crataegus monogyna*; 8,3%) (Morelli, 2012). В обработваемите селскостопански площи от територията на находище „Даневата воденица“, които попадат в ЗЗ „Златията“ и подлежат на усвояване за добив на инертни материали към момента отсъстват храсти. В защитената зона червеногърбата сврачка се опазва като гнездяща с численост между 100-1600 двойки и мигрираща с численост от 10 индивида. При теренните проучвания за изготвяне на документа със специфични цели на зоната през 2021 г. са отчетени общо 40 индивида, което показва, че числеността на вида в ЗЗ силно е намаляла или данни в СФД са силно завишени. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България видът присъства като гнездящ в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), както и в съседния UTM GP13 на територията на зоната, но същевременно в SmartBirds в този район са отразени регистрации само в UTM GP13 – 1 двойка от 18.06.2023 г. в северозападния край на с. Крива бара и 1 инд. от 26.08.2023 по поречието на р. Огоста срещу същото село и на около 2 км западно от проектната концесионна площ. Има известна вероятност при хранене сврачката да посещава дървесно-храстовата растителност откъм северната граница на концесионната площ, като при теренното проучване за настоящата оценка там гнездене не беше установено. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ гнездовото и хранителното местообитание съвпадат и обхващат 3480 ха, които представляват сбора от класовете хабитати: N09 – „Сухи тревни съобщества, степи“, N21- „Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност“ и N23 - Други земи (включително градове, села, пътища, сметища, мини, индустриални обекти). С ИП на територията на защитената зона не се засяга нито един от тях (засяга се само N12 – „Екстензивни зърнени култури“). Предвид разгледаните обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата популация на червеногърбата сврачка и определените за нея специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 44) **A339. Черночела сврачка (*Lanius minor*).** Гнездящ и мигриращ вид за страната. Пролетната миграция е през април-май, а есенната - през август-септември. Широко разпространен в цялата страна предимно в равнинните и хълмистите райони докъм 900 м. Гнезди в открити пространства и пасища с разпръснати редки дървета и храсти или неголеми изкуствени насаждения сред тях, крайнини на широколистни листопадни гори, граничещи с пасища, също в ивици от стари дървета край пътища, реки и в полезащитни пояси, овощни градини, дървесни и храстови плантации, особено в изоставени лозя и др. Обитава както райони с големи площи зърнени култури (посеви и други едногодишни тревни култури), така и участъци с

екстензивно земеделие, вкл. многогодишни тревни култури, пустеещи земи, околности на градове, села и индустриални зони (Янков, отг. ред., 2007). Гнезди единично или в рехави групи. Разстоянието между отделните гнезда е около 100 м. Гнездото обикновено се разполага високо (5-6 до 12 м), в основно разклонение на дървото. Гнезди в близост до грабливи птици (царски орел, сокол орко и др.), понякога край него се разполагат и гнезда на испански врабчета. Предпочитани дървета, на които строи, са лъжеакацията, топола, дъб, ясен и др. В защитената зона черночелата сврачка се опазва като гнездяща с численост между 95-200 двойки и мигрираща с численост от 1 индивид. При теренните проучвания за изготвяне на документа със специфични цели на зоната през гнездовия период на 2021 г. са отчетени общо 5 инд. в началото на м. юни. На 2.06. една двойка в крайпътни дървета югозападно от с. Бъзовец и на 3.06. две двойки в разредени горски участъци до р. Дунав. И двете места са отдалечени от района с ИП. Както и при червеногърбата сврачка и при този вид гнездовата популация вероятно е с много по-ниска численост от посочената в СФД, поради което е препоръчано допълнително да се извършат конкретни изследвания на вида в подходящите типове местообитания. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България видът присъства като гнездящ в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), както и в съседния UTM GP13 на територията на зоната като в SmartBirds и в двата са отразени регистрации – 1 инд. на 2.07.2021 г. при водоемите северно от с. Софрониево (на повече от 1,5 км от площта с ИП) и 1 двойка от 18.06.2023 г. в северозападния край на с. Крива бара (на повече от 2,5 км западно). Предвид това има вероятност при търсене на храна да посещава и части от територията на проектната концесионната площ, но при теренното проучване за настоящата оценка видът не е установен. В северната част на находището навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3), т.е. ИП не е свързано с пряко увреждане на терени, които предвид начина им на ползване могат да се класифицират като гнездови местообитания на този вид (т.е. от EUNIS клас N16 в ЗЗ). Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за черночелата сврачка е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 3480 ха, които представляват сбора от класовете хабитати: N09 – „Сухи тревни съобщества, степи“, N21- „Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност“ и N23 - Други земи (включително градове, села, пътища, сметища, мини, индустриални обекти). С ИП на територията на защитената зона не се засяга нито един от тях (засяга се само N12 – „Екстензивни зърнени култури“). Предвид разгледаните обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата и мигриращата популация на черночелата сврачка и определените за нея специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

5.1.2.5.2 ОЧАКВАНИ ВЛИЯНИЯ И СТЕПЕН НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ПТИЦИТЕ ВКЛЮЧЕНИ В ПРЕДМЕТА НА ОПАЗВАНЕ НА ЗЗ „ЗЛАТИЯТА“ ПО ЧЛ.6, АЛ.1, Т.4 ОТ ЗБР.

Въпреки голямата численост на повечето от тези птици, които не фигурират в Приложение 2 на ЗБР и респективно в Приложение I на Директива 2009/147/ЕО, някои от които ловни обекти, поради уязвимостта им от заплахата за унищожаване на местообитанията им заради пресушаване, замърсяване или деградация, тези територии, в които се струпват значителни количества по време на размножаване, линееене, зимуване или миграция се опазват съгласно ЗБР чрез включването им в мрежата Натура 2000 в страната. Независимо че ИП не се разполага в обхвата на такива територии и в близост до подобни, по-долу за всеки един вид са разгледани очакваните въздействия от реализирането на ИП:

- 1) **A004. Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*).** Гнездещо-прелетен, преминаващ и зимуващ за България вид. Основните концентрации са в незамръзващите големи водоеми на Южна България – комплекс Марица-Изток, баластриери по р. Марица и Тунджа и по Черноморското крайбрежие. Обитава сладководни водоеми, рибовъдни стопанства, езера и микроязовири с открита водна повърхност и растителност. Гнезди в гъсто обрасли с тръстика брегове на водоемите. Гнезди на отделни двойки и в колонии. Снася в края на април, началото на май 4 до 10 яйца. Малките са гнездобегълци. (Симеонов и др. 1990, Нанкинов, 2012). Зимуващи мигриращи индивиди се концентрират по Черноморското крайбрежие. При миграция и зимуване се концентрира предимно по морските заливи, крайморските езера и блата и язовирите (Симеонов и др. 1990). Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са 1110, 1130, 1150, 1160, 3260 и 3270, а през размножителния период сладководни местообитания от типа на 3130, 3140, 3150, (Кавръкова и др. 2009). По данни от стандартния формуляр размножаващата се популация на вида е с численост в защитената зона от 1 до 33 гнездящи двойки. Съгласно СФ числеността на мигриращата популация е неизвестна и е включен в категория DD (без достатъчно достоверни данни). При теренните проучвания през 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните цели видът е установен на границата на зоната на 28.04.2021 – два екземпляра, вероятно двойка, в река Огоста до село Хайредин и един екземпляр на 2.06.2021 в язовир до с. Септемврийци, извън границата на зоната. При теренните проучвания през месеците април - юни. през пролетта на 2021 г в язовир Шишманов вал видът не е установен. Най-близко до територията на ИП са разположени природни местообитания 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion* и 3270 Реки с кални брегове с *Chenopodion rubri* и *Bidention* р.р., участващи от р. Огоста, в които видът се среща по време на миграция и зимуване, но и двата хабитата, потенциални местообитания за мигриращата популация в ЗЗ са разположени на по-голямо разстояние от обхвата на възможните въздействия. В постгнездовия период видът е слабо чувствителен към безпокойство. Като се има предвид разположението на подходящите за малкия гмурец хабитати спрямо предвидената за реализирането на ИП територия очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата и

мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 2) **A005 Голям гмурец (*Podiceps cristatus*)**. Гнездещо-прелетен, преминаващ и зимуващ за България вид. През зимата отделни индивиди се срещат покрай плажове, включително и край населени места. У нас зимуват птици от европейската територия на Русия, скандинавските страни, Чехия, Полша, Румъния. Обитава сладководни водоеми, рибовъдни стопанства, езера и микроязовири с открита водна повърхност и растителност. Предпочита водоеми, пръстеновидно обрасли с широка, но не много гъста ивица от папур или тръстика; през зимата – големи сладководни езера, язовири, лагуни и плитки морски заливи. Гнезди в обрасли с тръстика брегове на водоемите. Гнезди на отделни двойки и в колонии. Снася през март - април, 1 до 9 яйца. Малките са гнездобегълци. Стават самостоятелни на 70-80 дневна възраст (Симеонов и др. 1990, Нанкинов, 2012). Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са 1110, 1130, 1150, 1160, 3260 и 3270, а през размножителния период сладководни местообитания от типа на 3130, 3140, 3150, (Кавръкова и др. 2009). По данни от стандартния формуляр видът е с численост в защитената зона 3-4 гнездящи двойки. При теренните проучвания през 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните цели видът е установен в зоната през април и юни. Общо 15 птици са наблюдавани в яз Шишманов вал. На 26.04.2021 – един екземпляр, на 27.04.2021 – два екземпляра. В язовир Шишманов вал през юни 2021 г, на 3.06.2021, са наблюдавани поне 3 двойки големи гмурци с малки, съответно 2,3 и 4 малки. Видът гнезди в язовира, в крайбрежната растителност. Най-близо до територията на ИП са разположени природни местообитания 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion* и 3270 Реки с кални брегове с *Chenopodion rubri u Bidention* р.р., участващи от р. Огоста, които са подходящи за зимуващите и мигриращите птици. Същите в 33 са разположени на по-голямо разстояние от обхвата на възможните въздействия. В постгнездовия период видът е слабо чувствителен към безпокойство. Като се има предвид разположението на подходящите за големия гмурец хабитати спрямо предвидената за реализирането на ИП територия очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата и мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).
- 3) **A008 Черноврат гмурец (*Podiceps nigricollis*)**. Гнездящ, мигриращ, и зимуващ за България вид. Отделни зимуващи индивиди се срещат в шелфовата зона на Черно море. В България се срещат мигриращи и зимуващи индивиди, излюпени в Румъния, Европейска Русия, Украйна, Чехия, Полша, Словакия и Германия През размножителния период се среща в постоянни и временни (Snow и Perrins 1998) малки, плитки, силно еутрофни басейни с буйна растителност, сладководни блата и езера (Del Hooy и др. 1992) със субмерзна растителност и петна от тръстика (Konter 2001, Fjeldsa 2004 г.), езера и рибарници, басейни с отпадни води, тихи затънтени речни и нови разливи (Del Hooy и др. 1992). Извън размножителния период обитава солени езера (Del Hooy и др. 1992), солници (Fjeldsa 2004) естуари, крайбрежни плитчини в заливи и канали (Del Hooy и др. 1992, Snow и Perrins 1998). Обикновено гнезди колониално в обраствания с блатна растителност (*Scirpus*, *Typha* или *Carex*)

или плътни обраствания от водна чума, понякога далеч от брега (Fjeldsa 2004 г.). Гнезди на отделни двойки и в колонии. Двойките се оформят още през зимата или през пролетния прелет. Гнездото е плаващо сред водната растителност. Снася през май 3 до 8 яйца. Мътят и двамата родители около 20-25 дни. Малките са гнездобегълци. На триседмична възраст са самостоятелни (Симеонов и др. 1990, Нанкинов, 2012). Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са 1110, 1130, 1150, 1160, 3260 и 3270, а през размножителния период сладководни местообитания от типа на 3130, 3140, 3150, (Кавръкова и др. 2009). По данни от стандартния формуляр видът е с численост в защитената зона 6 гнездящи двойки. До настоящия момент няма публикувана информация за гнезденето на вида в зоната. При теренните проучвания през 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните цели видът е наблюдаван еднократно в защитената зона през размножителния период – 3.06.2021 в яз. Шишманов вал. Възможно е в този язовир нередовно да се размножават една, максимум две двойки. Най-близо до територията на ИП са разположени природни местообитания 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculum fluitantis* и *Callitricho-Batrachion* и 3270 Реки с кални брегове с *Chenopodium rubri* и *Bidention* р.р., участващи от р. Огоста, които са подходящи за зимуващите и мигриращите птици. Същите в 33 са разположени на по-голямо разстояние от обхвата на възможните въздействия. В постгнездовия период видът е слабо чувствителен към безпокойство. Като се има предвид разположението на подходящите за черновратия гмурец хабитати спрямо предвидената за реализирането на ИП територия очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата и мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 4) **A391 Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*)**. Гнездящ, постоянно пребиващ и зимуващ за България вид. Обитава морски крайбрежия и вътрешни водоеми. При миграции и зимуване се среща в разнообразни влажни зони. По време на миграционния период ята от големи корморани могат да се срещнат по всички водоеми в страната, а по време на зимуването се концентрира предимно по поречието на река Дунав и Черноморското крайбрежие, прелитайки над всички разположени по Черноморското крайбрежие населени места. В България гнезди колониално, основно по дървета, но също така и по метални конструкции на електропреносната мрежа. Образува и смесени колонии с лопатарка, сива, нощна и малка бяла чапла. Голяма част от гнездовите колонии са на дунавските острови. Снася 3 – 4 яйца, като има едно поколение годишно през периода април-май. Подходящите за него гнездово и хранително местообитание са близко разположени. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). След гмуркане каца по камъни и дървета в близост до водоема и се суши с разперени крила. Видът е включен в стандартния формуляр на защитената зона като гнездящ вид с численост 87 гнездящи двойки, но в границите на защитената зона видът не е установен като гнездящ. До настоящия момент няма литературни данни потвърждаващи гнезденето му в защитената зона. При теренните проучвания през 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните цели видът е наблюдаван в зоната през месец април и юни с обща численост 47 птици в яз. Шишманов вал и по

поречието на р. Огоста и р. Цибрица. Не е установена гнездова колония в защитената зона. Редовно се наблюдават единствено хранещи се птици на малки групи (от 3 до 12 птици), които и да прелитат между вътрешните водоеми и р. Дунав. През м. юли 2021 г. при цялостно проучване по р. Дунав са установени 147 големи корморани в р. Дунав в участъка срещу границата на 33. От нас също се наблюдават високо над предвидената за реализирането на ИП прелитащи по посока към р. Дунав неразмножаващи се индивиди, но като вид хранещ се с риба територията не е от значение за вида. За него в защитената зона не са разработени специфични цели. Най-близо до територията на ИП са разположени природни местообитания 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion* и 3270 Реки с кални брегове с *Chenopodion rubri* и *Bidention* р.р., участващи от р. Огоста, които са подходящи за зимуващите и мигриращите птици. Същите в 33 са разположени на по-голямо разстояние от обхвата на възможните въздействия. В постгнездовия период видът е слабо чувствителен към безпокойство. Като се има предвид разположението на подходящите за големия корморан хабитати спрямо предвидената за реализирането на ИП територия очакваната цялостна степен на въздействие върху мигриращите неразмножаващи се и зимуващи индивиди от вида съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 5) **A028 Сива чапла (*Ardea cinerea*)**. Гнездящ, мигриращ и зимуващ за България вид. През зимата числеността ѝ значително се увеличава, а през лятото остават отделни скитащи неразмножаващи се индивиди. Гнезди колониално по дървета близо до вода, но е регистрирано и гнездене на отделни птици. Зимуващи индивиди често могат да бъдат наблюдавани в наводнени ниви и оризища близо до оживени пътища и автомагистрала (автомагистрала Тракия в участъка между Пловдив и Пазарджик). Прелитащи птици се наблюдават високо над всички разположени до големи водоеми открити площи и населени места. обитава блата и езера с обширни тръстикови масиви; равнинни и заливни гори; долни и средни течения на по-големи реки с изобилна растителност и богати на риба. По време на миграция и през зимата се среща и в язовири, микроязовири, рибарници, оризища, напоителни канали и др. Размножителният период е от началото на март до края на юли. По Дунавското крайбрежие колониите са разположени в гори от бяла топола, бяла върба, и по-рядко хибридна топола и летен дъб (Симеонов и др. 1990). Гнездата са големи, често на върха на дървото. Снася 4 – 5 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). Видът е включен в стандартния формуляр на защитената зона като гнездящ вид с численост 27 гнездящи двойки и с численост на мигриращата популация 4 индивида. До настоящия момент няма литературни данни за гнездене на вида в защитената зона. При теренните наблюдения през 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните цели в границите на зоната е наблюдавана многократно през месеците април и юни. Наблюдаване е в яз Шишманов вал, в р. Цибрица, северно от гр. Вълчедръм и р. Огоста до с. Хайредин. Птиците не се размножават в зоната, а се хранят или почиват в язовира и разливите на реките. Не е установена гнездова колония в границите на зоната и в близост до нея. Счетено е, че защитената зона не е от значение за гнезденето на вида и не са разработени специфични цели за вида в зоната. По време на посещенията

видът не е наблюдаван в предвидената за реализирането на ИПП територия, но е наблюдаван в плитчините на р. Огоста – 1 индивид при хранене. Предпочитаните за вида местообитания в ЗЗ са разположени на разстояние по голямо от обхвата на възможните въздействия от реализирането на ИП. В постгнездовия период видът е слабо чувствителен към безпокойство. Като се има предвид разположението на подходящите за сивата чапла хабитати спрямо предвидената за реализирането на ИП територия, очакваната цялостна степен на въздействие върху мигриращите неразмножаващи се и зимуващи индивиди от вида съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- б) **A036 Ням лебед (*Cygnus olor*)**. Постоянен, гнездящ, преминаващ по време на миграция и зимуващ за България вид. През зимата големи ята от този вид долитат от север и се концентрират главно по Черноморското крайбрежие, р. Дунав и някои от по-големите вътрешни водоеми. Пролетната миграция е от февруари до средата на април. Есенната миграция е от септември до декември. Гнезди сред водната растителност (тръстика, папур, камъш) и в по-периферията на блата, езера, язовири, рибарници, изоставени баластриери и стари речни корита. По-рядък и в крайбрежната водна растителност на по-големи бавнотечащи реки. Гнезди главно в сладководни и по-рядко бракични водоеми. Понякога гнезди и в почти напълно обрасли с водна растителност водоеми, дори и с малки размери. По време на миграция и зимуване се среща и в бързотечащи реки, в плитководни участъци на р. Дунав, в лагуни, солени езера, както и в морето. Тогава може да се срещне във водоеми в цялата страна. Подходящи местообитания за гнездене са 3140, 3150 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2005). Храни се главно с водна растителност – най-вече водорасли, включително и семена по дъното. В малки количества яде и водни безгръбначни – ракообразни, насекоми и мекотели. Понякога се храни и из посеви със зимна пшеница и други култури (Cramp & Simmons eds., 1977). Видът е включен в стандартния формуляр на защитената зона като зимуващ с численост 21 индивида. Зимуващите птици се концентрират по малкото водни тела в зоната, по р. Огоста, р. Цибрица и яз. Шишманов Вал. Според Шурулинков и др. (2005), при студени зими, когато стоящите водоеми замръзват, птиците се концентрират в реките. По данни от ebird.org, птици от вида в рамките на зоната се концентрират предимно по р. Огоста, източно от с. Хайдерин през периода септември – ноември 2 – 10 инд., януари – 5 инд. и април – 1 инд. (R. Popov, Io. Hristov, 2021). В постгнездовия период видът е слабо чувствителен към безпокойство, а в някои страни е обикновена паркова птица. Основни заплахи за вида са увреждане на местообитанието, незаконния отстрел, заболявания, като инфлуенца по птиците и др. В специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за немия лебед е заложено поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 435 ха, изчислени на база % на клас земно покритие N06 – открити водни площи (435 ха) от СФД. В него се включват поречието на р. Огоста, р. Цибрица и яз. Шишманов Вал, които са извън обхвата на възможните въздействия от реализирането на ИП. Реализацията на ИП не противоречи на тази цел и очакваната цялостна степен на въздействие върху мигриращите неразмножаващи се и зимуващи индивиди от вида съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 7) A053 Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*),
- 8) A856 Лятно бърне (*Spatula (Anas) querquedula*),
- 9) A125 Лиска (*Fulica atra*).

Три вида водолюбиви птици, включени в Приложение № 1 към чл. 5, ал. 2, т. 1 и ал. 5 от Закона за лова и опазването на дивеча. Обитават сладководни езера и блата, заливни гори, язовири и микроязовири, рибарници и рибовъдни стопанства, По време на миграции и зимуване се срещат и в крайбрежни бракични водоеми, язовири, оризища, канали за напояване и шелфовата зона на Черно море. Подходящите за тях гнездови местообитания са 91F0, 91E0, 92A0, 3140, 3150, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2005). Наблюдават се и в големи градове (р. Марица- Пловдив, Перловска река – бул. Евлоги Георгиев, Южен парк София). Числеността на тези видове зависи от предвидените в Закона за лова и опазването на дивеча и Правилника за прилагането му мерки за запазване и обогатяване на видовото разнообразие, подобряване на местообитанията, опазване и възпроизводство на дивеча, гарантиране на биологичния минимум, достигане и поддържане на допустимите запаси, осигуряване на рационално и устойчиво ползване в ловностопанските райони, както и одобрения план за ползване с ловоустройствения проект на ловния район, попадащ на територията на защитената зона. Най-близо до територията на ИП са разположени природни местообитания 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion* и 3270 Реки с кални брегове с *Chenopodion rubri* и *Bidention* р.р., участващи от р. Огоста, които са подходящи за тези видове птици. Като се има предвид разположението на подходящите за тях хабитати спрямо предвидената за реализирането на ИП територия очакваната цялостна степен на въздействие върху тях съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 10) A086 Малък ястреб (*Accipiter nisus*). Резидентен и гнездящ за България вид, като обитаващите северните части на континента мигрират и зимуват на юг. Зимувачи птици могат да бъдат наблюдавани в населените места, включително и големи градове. Видът е с численост на националната популация 1500- 2000 гнездящи двойки (Янков 2007) и е защитен на територията на цялата страна (Приложение 2 и 3 на ЗБР). През размножителния период обитава основно широколистни, смесени и иглолистни гори, алувиални и много влажни гори и храсталаци, по-рядко – ивици дървета, храсти и мозайки от тях, овощни градини, дървесни и храстови плантации, а също в градски паркове и градини или други гористи части на градове, села. По време на миграции и през зимата се среща в хълмисти райони, открити полета, обработваеми площи, паркове, покрайнини на селища (Симеонов и др., 1990; Янков, отг. ред., 2007). Местните птици ловуват в покрайнините на гората, но прелетните и зимувачите могат да бъдат наблюдавани в различни местообитания, и близо до населени места. По време на миграции лети поединично или на малки ята. В защитената зона гнездовите му местообитания попадат в класове заемно покритие N23, N21 и N16, които са с обща площ 2175 ха. В специфичните цели е посочен само клас N16, но този хабитат реално предлага оптимални условия за гнездене, като в съответствие с екологичната характеристика направена по-горе (в т.ч. и в документа с цели) би следвало да се включат и другите два, които предлагат най-малкото

субоптимални условия. Съгласно специфичните и подробни цели на опазване на ЗЗ BG0002009 „Златията“ е определена площ на подходящите хранителни местообитания на вида най-малко 43062 ха. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездящ и мигриращ вид с численост на гнездящата популация 6 гнездящи двойки и на мигриращата до 70 индивида. По данни от eBird, видът е наблюдаван в зоната през 01.2010 г. – 1 инд., 03.2020 г. – 1 инд., 04.2020 г. – 1 инд., 09.2020 г. – 2 инд., 01.2021 г. – 1 инд. По данни от <https://observation.org> за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната. В UTM квадрат GP23 в който попада ИП са наблюдавани зимуващи индивиди, като съгласно SmartBirds най-близките наблюдения са в участъка на р. Огоста между с. Бутан и нах. „Даневата воденица“ извън териториалния му обхват - всички през м. януари (2019, 2021, 2024), т.е. извън активния експлоатационен период на находището. Както беше посочено по-горе, като гнездови местообитания на вида се определят класовете земно покритие N23, N21 и N16 от EUNIS, които са с обща площ 2175 ха и не се очаква да бъдат засегнати пряко в зоната. В района на ИП съгласно наличните данни и теренното проучване гнездене не е установено. Видът е изключителен орнитофаг, като преследва и улавя жертвите си във въздуха, поради което като хранително местообитание може да се приеме цялата площ на защитената зона, включително и въздушното пространство над водните площи в защитената зона. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за малкия ястреб е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 43062 ха, изчислени на база % на общата сухоземна площ на местообитанията след изваждане на откритите водни площи. Реализацията на ИП не противоречи на тази цел, тъй като малкият ястреб е вид преследващ и улавящ жертвите си във въздуха, над цялата площ на защитената зона и след изключване от концесионната площ на 4,7 ха, които попадат в клас N012 (несъществените 0,012% от него), ще се запазят 43,545.37155 ха местообитания в незаетата от водни пространства част от защитената зона. Освен това пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (несъществените 0,005% от N012). Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на малкия ястреб и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 11) **A087 Обикновен мишелов (*Buteo buteo*).** Гнездещо-прелетен, преминаващ и зимуващ за България вид. Числеността на популацията му в България е 2500 – 4000 двойки. Гнезди на дървета, като размерите на гнездото могат да достигнат до 1 м в диаметър и 0,8 м височина, така, че при наличие на гнездо в района то лесно може да бъде открито. Обикновено дебне жертвите си от клони, стълбове на електропреносната мрежа, колове на огради или реейки се във въздуха. Обитава крайнини на широколистни, смесени и иглолистни гори с поляни, групи дървета сред открити пространства. Среща до 1500 м - 1977 м надморска височина (Симеонов и др., 1990; Янков, отг. ред., 2007). Гнездовата територия на една двойка е между 39 и 221 ха (средно – 119 ха). По-голяма част (81%) от гнездата са разположени на скали, а останалите върху стари дървета (кестен, бял бор, дъб) (Sergio, 2002). Подходящи

местообитания за гнездене са окрайнини на гори (природни местообитания 9110-91СА), а за търсене на храна са открити пространства - ливади, пасища, обработваеми земи и вероятно повечето типове „Естествени и полуестествени тревни формации“ (природни местообитания 6110-6520) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009). В хранителния му спектър влизат 257 животински вида 37% дребни бозайници, основно полевки (*Microtus arvalis*), 59% птици, 1% влечуги и земноводни и 2% риба (Hastädt, V. & Sömmer, P). През зимата е чест край пътищата, където се струпват дребни пойни птици, като в състава на храната му са и загинали от автомобилите животни. Зимувачи птици, често могат да бъдат видяни по огради в крайните дворове на населени места, стълбове и дървета в покрайнини на големи градове. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за обикновения мишелов е заложено поддържане на подходящите гнездови местообитания, определени на база на % горските местообитания в зоната - N16 - Широколистни листопадни гори в размер на 435 ха и хранителни местообитания, определени на база на % на откритите местообитания в зоната: N09-сухи ливади, степи, N12 - Обширни зърнени култури, N15-други обработваеми земи, N21 - Негорски площи, заети с растителни видове (включително градини, лозя, трайни насаждения) в размер на 41323 ха. Заплахи за вида, които водят до намаляване на числеността му са: Използването на отрови срещу гризачи и други химикали в селското стопанство, унищожаване на гнездата при горскостопански дейности, безпокойство през размножителния период, браконьерски отстрел, смъртност от токови удари при кацане върху небезопасни стълбове от електроразпределителната мрежа. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездящ и мигриращ вид с численост на гнездящата популация 8 гнездящи двойки и на мигриращата 46 – 286 прелитащи по време на миграция индивида. По време на теренните проучвания наблюдаван по време на теренните проучвания се наблюдават неразмножаващи се индивиди, включително и близо до ИП, но няма преки наблюдения, свидетелстващи за брачно поведение или гнездене. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България видът присъства като гнездящ в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), в землището на с. Софрониево. Постоянен и зимуващ в района вид, регистриран съгласно SmartBirds основно между с. Крива бара и с.Бутан, също между с. Бутан и с. Софрониево, ловуващ спорадично и над територията на ИП, което е установено и при посещението на място. В обхвата на обследваната площ и в непосредствена близост не е отчетено гнездене, както по наличните данни, така и при посещението на място. 4,7 ха от концесионната площ, които попадат в клас N012 „Екстензивни зърнени култури“ (вкл. ротационни култури с периодично оставяне на угар), само при определени условия могат да бъдат ползвани като трофични местообитания за вида. В тези площи периодично след прибиране на последната реколта и пълното премахване на растителността след разораване от потенциалните жертви се срещат само индивиди от четвъртото до шестото поколение на обикновената полевка, обикновения скорец, който е сред птиците, които успява да улови обикновения мишелов и навлизащите в периферията на територията гущери. Често след провеждане на дератизация потенциалните жертви на обикновения мишелов изчезват или след улавяне на натровени индивиди ловуващите мишелови също загиват. По тези парични тези площи са от значение за

обикновения мишелов само при определени условия, обикновено след прибиране на реколтата, в зависимост от прилагания сеитбооборот при засяване със зърнени култури и само в някои месеци при каламитети на обикновената полевка и полската мишка. В северната част на находището навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ, но при посещение на място стари или нови гнезда не бяха установени и те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3). Освен това пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (несъществените 0,005% от N012), като след изземването на полезното изкопаемо площта ще бъде рекултивирана и площта като трофично местообитанието възстановена. Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на обикновения мишелов и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 12) **A096 Черношипна ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*).** Широко разпространен в България вид, обявен за защитен, с нарастваща численост през последните години (Янков 2007). Само в най-северните райони на Европа е прелетна, а в останалите части може да бъде видяна целогодишно. Числеността ѝ у нас е между 4000 и 7500 двойки (Янков 2007). Предпочита открити местности и избягва гъсти и затворени гори. Обитава открити пространства с единични или групи високи дървета, скални проломи и ждрела, лъсови брегове, крайнини на гори. Среща се в обработваеми земи с разположени по периферията синори и храсталаци и групи дървета и линии на далекопроводи, на които гнезди. Често може да се види да лети над поляни, ниви и ливади. Понякога се среща и гнезди в градска среда, включително и индустриални зони, без да показва чувствителност по отношение на антропогенизирането на терените в които ловува (Янков 2007). От автора на тази част на доклада е наблюдавана в 2 населени места по Черноморското крайбрежие Балчик и над пристанище Запад в Бургас, а също така на стълб на паркинга голям супермаркет в гр. София. Регистрирано е гнездене на стълб в с. Брястовец, община Бургас (Делов, 2012). В хранителния ѝ спектър влизат дребни пойни, гризачи и насекоми, които летят на малка височина или улавя на земята. Според Sxanning (2006) 1 двойка обитава територия около 2 до 10 км² (200-1000 ха), като среден размер на територията е 5 км² (500 ха). В други големи европейски градове е между 23 и 55 двойки /100 км² (Malher et al. 2010). Отрицателните въздействия, които водят до намаляване на числеността ѝ са използването на инсектициди и хербициди, промените в селскостопанските практики, премахването на единични и групи дървета в обработваемите земи и унищожаването на синурите, които осигуряват подходящи места за ловуване. В стандартния формуляр на защитената зона е включена като гнездящ и преминаващ вид с численост 5-10 гнездящи двойки и до 97 прелитащи по време на миграция индивида. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като постоянен и мигриращ вид с численост на гнездящата популация 1-15 гнездящи двойки и на мигриращата 15 - 44 индивида. По време на теренните изследвания в зоната през 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните цели видът е наблюдаван неколккратно, с едно наблюдение на 28 април на една двойка

ветрушки по време на копулация в подходящо за гнездене местообитание. При второто посещение на същото място на 3 юни е наблюдаван женският индивид. По време на проучвания на есенната миграция по поречието на река Дунав и Дунавската равнина в периода 2008 – 2009 г., в зоната, в района на село Златия, са установени да прелитат 15 индивида (Матеева, Янков 2013). Съгласно Атласа на гнездящите птици в България видът присъства като гнездящ в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), в землището на с. Софрониево. По време на предхождащите изготвянето на ДОСВ теренни проучвания видът не бе наблюдаван в района на ИП. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за черношипата ветрушка е заложено поддържане на подходящи гнездови местообитания, включващи класове земно покритие N16 – „Широколистни листопадни гори“, N21 – „Негорски площи, заети с растителни видове (включително градини, лозя, трайни насаждения)“, N23 – „Други земи (включително градове, села, пътища, места за отпадъци, мини, индустриални обекти)“ с обща площ е 2175 ха. Като подходящи хранителни местообитания са включени класове земно покритие N09- „Сухи ливади, степи“, N12 – „Обширни зърнени култури“, N15- „Други обработваеми земи“, N21 – „Негорски площи, заети с растителни видове (включително градини, лозя, трайни насаждения)“ с обща площ 41 323 ха. 4,7 ха, от концесионната площ, които попадат в клас N012 – „Екстензивни зърнени култури (вкл. ротационни култури с периодично оставяне на угар)“, само при определени условия могат да бъдат ползвани като трофични местообитания за вида. В тези площи периодично след прибиране на последната реколта и пълното премахване на растителността след разораване от потенциалните жертви се срещат само индивиди от четвъртото до шестото поколение на обикновената полевка, навлизащите в периферията на територията гущери, земноводни, едри скакалци и кацнали на земята, чучулиги, врабчета и други дребни пойни. Често след провеждане на дератизация потенциалните жертви на черношипата ветрушка изчезват или след улавяне на натровени индивиди ловуващите птици също загиват. По тези парични тези площи са от значение за черношипата ветрушка само при определени условия, обикновено след прибиране на реколтата, в зависимост от прилагания сеитбооборот при засяване със зърнени култури и само в някои месеци при каламитети на скакалци, обикновената полевка и полската мишка. В северната част на находището навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ, но при посещение на място стари или нови гнезда не бяха установени и те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3). Освен това пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (несъществени 0,005% от N012), като след изземването на полезното изкопаемо площта ще бъде рекултивирана и възстановена като трофично местообитание. Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на черношипата ветрушка и определените за нея специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

13) **A099 Сокол орко (*Falco subbuteo*)**. Прелетногнездящ за България вид с численост на националната популация 600-1200 двойки. Приоритетен за опазване и защитен на територията на страната вид (Приложение 2 и 3 на ЗБР). Обитава редки, просветлени широколистни листопадни гори, смесени и иглолистни гори с поляни и с ниска растителност. Малки оазисни гори и крайречни дървета, алувиални и много влажни гори и храсталаци, също в ивици дървета, храсти и мозайки от тях, често покрай реки течащи води, в близост до пасища, ливади, обработваеми площи и други открити пространства. Обитава райони с надморска височина 0–2000 м н.в. (Червена книга на Р България 2015; Янков, ред., 2007). Ловува предимно птици и насекоми в широк кръг от местообитания, обикновено под 400 м до 1100 м, понякога над 1700-1900 м. Основните местообитания включват интензивно или екстензивно управлявани земеделски земи, блата, реки, езера, тръстикови масиви, крайбрежни лагуни, блатни долини (Sergio et al., 2001). Не се среща в градски или заселени от човека зони. Подобно на другите соколи гнезди в изоставени гнезда от вранови птици най-често на чавки. Храната си лови предимно във въздуха. Хранителният спектър се състои от насекоми и дребни птици, по-рядко прилепи, малки наземни бозайници и влечуги (Симеонов и др., 1990; Червена книга на Р България, 2015). В стандартния формуляр на 33 BG00002009 „Златията“, е включен като гнездящ и мигриращ вид с численост на гнездящата популация 6 – 14 гнездящи двойки и на мигриращата 7 – 53 индивида. В ОВМ „Златията“ което припокрива защитената зона соколът орко не е посочен като гнездящ (Костадинова и Граматиков, отг. ред., 2007). Видът е регистриран като гнездящ в непосредствена близост до зоната – с. Долни Цибър и Козлодуй (Cheshmedzhiev et al. in Shurulinkov et al., 2019). Няма данни за гнездене от теренните наблюдения в зоната през 2021 г. Видът е установяван в зоната (с. Златия) по време на есенна миграция през август – октомври 2009 с численост от 7 инд. (Матева и Янков, 2013, Cheshmedzhiev et al. in Shurulinkov et al., 2019). Един индивид е наблюдаван по време на теренните проучвания в зоната през април 2021 г. В eBird.org един индивид е наблюдаван на 22 май 2021 г. на 11 км югозападно от зоната (Marina Georgieva). Липсват други публикувани данни за концентрацията на вида в зоната. По време на предхождащите изготвянето на ДОСВ теренни проучвания видът не бе наблюдаван в района на ИП. Съгласно специфичните цели на 33 „Златията“ за сокола орко е заложено поддържане на подходящи гнездови местообитания, включващи класове земно покритие N16 – „Широколистни листопадни гори“ и N21 – „Негорски площи, заети с растителни видове (включително градини, лозя, трайни насаждения)“ с обща площ 870 ха. Като подходящи хранителни местообитания са включени класове земно покритие N09- „Сухи ливади, степи“, N12 – „Обширни зърнени култури“, N15- „Други обработваеми земи“, N21 – „Негорски площи, заети с растителни видове (включително градини, лозя, трайни насаждения)“ с обща площ 41 323 ха. Реализацията на ИП не противоречи на тази цел, тъй като соколът орко е вид преследващ и улавящ жертвите си във въздуха, над цялата площ на защитената зона и след изключване от концесионната площ на 4,7 ха, които попадат в клас N012 (несъществените 0,012% от него), ще се запазят 41,338.3 ха местообитания, като видът ще продължи да преследва жертвите си във въздуха и над концесионната площ.

Освен това пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (несъщественият 0,005% от N012). Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на малкия ястреб и определените за него специфични цели на опазване в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 14) **A899 Голям ястреб (*Accipiter gentilis*).** Гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид. През есенно-зимния период се среща до горната граница на гората. След 1985 г. е „твърде рядък“ с численост не по-голяма от 100 двойки (Симеонов и др., 1990). Размножителният период започва през март – началото на април. Строи големи гнезда, но използва и стари гнезда на други хищни или на вранови птици. Обикновено всяка двойка има по 2–3 гнезда в гнездовата си територия, които птиците използват през различни години (Стоянов и Боев в Червена книга на България, 2015). Обитава високостъблените гори в планините и равнините, крайречни гори; стари паркове в градската и крайградската зона. В много райони на България гнезди в иглолистни култури, които сега са едно от типичните размножителни местообитания на вида. Нерядко гнездата се намират близо до селища (Стоянов и Боев в Червена книга на България, 2015). Според Симеонов и др. (1990) видът обитава разредени широколистни, смесени и иглолистни гори, изпъстрени с обширни поляни в съседство с обработваеми площи и пустеещи земи и други открити пространства предимно в предпланини и планини. През есента и зимата се среща в културния ландшафт в равнини, обширни паркове, групи дървета и покрайнини на селища. За запазване на вида е необходимо поддържането на високостъблените гори. Видът е адаптивен и може да използва за търсене на храна разнообразни местообитания като улавя и голямо разнообразие от плячка (Penteriani and Faivre, 1997). Подходящи местообитания за гнездене на вида са вероятно природни местообитания 9110, 9130, 9150, 9180, 91E0, 91F0, 91S0, 91W0, 95A0 и др., за търсене на храна – открити и пустеещи земи и повечето типове „Естествени и полуестествени тревни формации“ (природни местообитания 6110-6520) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009), а също градски и крайградски зони, покрайнини на села. В България в хранителни остатъци са установени 42 компонента, като бозайниците са представени от 8 вида – див заек, катерица, лалугер. Птиците са основна храна, като ловни обекти са 5 вида – гълъб, яребица, фазан, пъдпъдък, зимно бърне. Идентифицирани са също и домашни кокошки (Симеонов и др., 1990). В стандартния формуляр на 33 BG0002009 „Златията“, е включен като мигриращ вид с численост 3 – 22 индивида. Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. В ОВМ „Златията“ видът не е посочен като регистриран (Петков, в Костадинова и Граматиков, 2007). От информацията, предоставена в базата данни на Observation.org, в зоната са наблюдавани 2 двойки големи ястреби в брачно поведение на 27 март 2020 г. (Y. Kutsarov). Видът не е наблюдаван по време на теренните изследвания през 2021 г. и по време на предхождащите изготвянето на ДОСВ теренни проучвания. Като подходящи местообитания за търсене на храна в зоната са определени класове земно покритие: N09- „Сухи ливади, степи“, N12 – „Обширни зърнени култури“, N15 – „Други обработваеми земи“, N16 – „Широколистни листопадни гори“, N21 – „Негорски площи, заети с растителни

видове (включително градини, лозя, трайни насаждения)“ с обща площ 41 700 ха. Съгласно специфичните цели на 33 „Златията“ за големия ястреб е заложено „Запазване и поддържане на оптималните за вида открити местообитания в защитената зона за търсене на храна по време на миграция и зимуване, в размер на най-малко 2 000 ха“. При теренните ни изследвания установихме в съседство с концесионната площ в покрайнините на разположените между дигата на р. Огоста и северната граница на западната част на концесионния контур насаждения от акация (*Robinia pseudoacacia*), два вида от птиците с които се храни полската яребица (*Perdix perdix*) и колхидския фазан (*Phasianus colchicus*), а други две домашния гълъб и кокошката в с. Софрониево и покрайнините му. Пъдпъдъкът, който е прелетен вид, само при отглеждане на зърнени култури до ожънването ползва територията на ИП, а бозайниците, които са част от храната на големия ястреб се срещат само епизодично, поради което концесионната площ не може да бъде причислена към оптималните местообитания за вида и реализацията на ИП не противоречи на тази заложена цел. Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на мигриращата популация на големия ястреб и определените за него специфични цели на опазване в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 15) **A509 Степен орел (*Aquila nipalensis*).** Мигриращ, скитащ и рядко зимуващ за България вид. Есенният прелет е от септември до ноември. Единични птици са регистрирани и през зимата (Симеонов и др. 1990). хълмисти райони с бедна растителност (Симеонов и др. 1990). От установените 126 в Алтайския край 81,7 %, са разположени на скалисти разкрития, 8,7% върху купчини от камъни, 2,4% – върху отделно лежащи големи каменни блокове и само 4% от гнездата са разположени директно на земята, но те обикновено се намират близо до скали или храсти. Понякога гнездата са разположени върху ниски (до 1,5 м) храсти (3 гнезда) (Vazhov et al, 2013), но авторите не изключват възможността за гнездене и върху низки дървета, но в отличие от скалния орел никога не гнезди в скални ниши.). В България гнездо с две яйца е намерено върху купа стара слама в Добруджа, между селата Рогозина и Предел, през 1941 г. (Симеонов и др. 1990). Някои от предпочитаните местообитания са 40A0, 6110, 6240, 62C0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). Според (Симеонов и др. 1990) видът е предимно миофаг и ентомофаг храни се с дребни бозайници – мишки, полевки, белозъбки по-рядко се храни със змии, гущери и едри насекоми, но от други автори (Vazhov et al, 2013), в гнездата му са намерени остатъци от обикновена полевка (*Microtus arvalis*), птици: чавка (*Corvus frugilegus*), сврака (*Pica pica*), керкenez (*Falco tinnunculus*), черна каня (*Milvus migrans*), домашна кокошка (*Gallus domesticus*) и бухал (*Bubo bubo*). Освен това са намерени пера и кости от още 12 птици, в това число 8 вранови (*Corvidae*), видовата принадлежност на които не е установена, което го определя и като орнитофаг. Като заплаха за вида същите автори посочват разораването на степните местообитания и превръщането им в обработваеми земи. Видът е включен в стандартния формуляр на защитената зона като мигриращ вид с численост 1 индивид. Според Доклада за есенната миграция на птиците от 2011 г. от землището на с. Разград, западната част СЗЗ „Златията“, е наблюдаван 1 индивид, от където идва и информация за числеността на популацията в СФ. В специфичните цели на 33

„Златията“ за степния орел е заложено поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1740 ха, изчислени на база % на местообитание N09 – „Сухи тревни съобщества, степи“. Реализацията на ИП не противоречи на тази заложената цел. Концесионната площ е разположена на територия не покриваща критериите за причисляването ѝ към клас земно покритие N09 – сухи тревни съобщества, степи. Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на мигриращата популация на степния орел и определените за него специфични цели на опазване в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

16) **A118 Воден дърдавец (*Rallus aquaticus*).** Гнездящ, преминаващ и зимуващ за България вид. Пролетната миграция е март-април, а есенната от август до октомври. Вероятно е прелетен вид само за Северна България, а постоянен за Южна България. През зимата числеността му нараства за сметка на зимуващи птици от други части на ареала, но преки доказателства липсват (Симеонов и др., 1990). Обитава цялогодишно разнообразни стоящи и течащи водоеми с гъста растителност и надморска височина до около 1200 м. (Мичев и др., 2012), големи и малки блата, старици и устия на реки, рибарници, канали, покрайнини на езера, язовири, утайници и баластриери с богати обраствания с гъста, висока растителност и изобилна растителност, която може да включва обикновена тръстика (*Phragmites australis*), папур (*Typha latifolia*), ирис (*Iris germanica*), ежова главица (*Sparganium erectum*) или острици (*Carex hirta*) (Симеонов и др., 1990, Taylor B. and van Perlo B. 2000). или заливни гори. Храни се с пиявици, червеи, коремоноги, малки ракообразни, паяци и широка гама от сухоземни и водни насекоми и техните ларви. Малки гръбначни животни като земноводни, риби, птици и бозайници могат да бъдат убити или изядени като мърша. Растителната храна, която се консумира повече през есента и зимата, включва пъпки, цветя, издънки и семена на водни растения (Taylor B. and van Perlo B. 2000). Съгласно специфичните цели на 33 „Златията“ сериозна заплаха в зоната е разораването на пасища и мери около яз. Шишманов вал и превръщането им в обработваеми земи и беше опожаряването на влажни зони. Видът е включен в стандартния формуляр на защитената зона като постоянен гнездящ вид с численост 25 гнездящи двойки. По време на теренните проучвания в защитената зона през гнездовия период на 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните цели видът не е установен. По време на предхождащите изготвянето на ДОСВ теренни проучвания в протичащия край ИП участък на р. Огоста също не бе установен. В специфичните цели на 33 „Златията“ за водния дърдавец (крещалец) е заложено поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 435 ха, изчислени на база % на клас земно покритие N06 – „Вътрешни водни тела“ (застояла вода, течаща вода), което е извън обхвата на възможните въздействия от реализирането на ИП. Реализацията на ИП не противоречи на тази цел и очакваната цялостна степен на въздействие върху вида съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

17) **A136 Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*).** Гнездещо-прелетен, преминаващ и нередовно зимуващ за България вид. Гнезди по чакълести и пясъчни брегове, острови и коси в коритата на реки течащи води, по пясъчни крайбрежни (морски) плажове и пясъчни дюни, както и по чакълести морски брегове, понякога по бреговете на

микроразовири, блата или други стоящи пресни води, по-рядко до стоящи бракични води и в лагуни. Заема и аналогични биотопи в пределите на градове, села и индустриални зони, а нерядко се размножава и в кариери за чакъл в близост до реки или други водоеми. (Янков, отг. ред., 2007). Местообитанията на вида се характеризират с бавно течение или застои на водата, най-характерно при видовете и разливите на реки, с ширина по-голяма от 25 м. Наносите, натрупани от такива бавни течения предоставят условия за развитие на хранителната му база. Бавното течение и застои на водите са важни и от гледна точка на сигурността на гнездата – видът гнезди на самия бряг. Храни се с твърдокрили насекоми и ларвите им, ракообразни, охлюви, ларви на ручейници, червеи, дребни миди, семена и други дребни водни животни. Търси храната си по крайбрежията и в плитките разливи. Видът е включен в стандартния формуляр на защитената зона като гнездящ с численост 1-9 двойки. По данни от <https://observation.org> за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната. Не са посочени в докладването по чл. 12 за вида в зоната за размножаващата се популация. Липсват публикувани данни за концентрацията на вида по време на миграция и размножаване в зоната. По време на предхождащите изготвянето на ДОСВ теренни проучвания в протичащия край ИП участък на р. Огоста също не бе установен. В специфичните цели на 33 „Златията“ за речния дъждосвирец е заложено поддържане на площта на подходящите гнездови и хранителни местообитания на вида в размер най-малко 435 ха. Същите са разположени извън обхвата на възможните въздействия от реализирането на ИП. Реализацията на ИП не противоречи на тази цел и очакваната цялостна степен на въздействие върху вида съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 18) **A142 Обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*)**. Гнездящ, мигриращ и зимуващ за България вид от семейство Дъждосвирцови. Гнезди на земята в пасища, влажни ливади и земеделски земи близо до водоеми, но и в други биотопи, включително и населени места (Нанкинов, 2012). Гнезди в тревни съобщества по влажни терени, по-рядко мезофилни тревни съобщества, често в близост до стоящи пресни води, стоящи бракични води или течащи води, както и около блата, растителност по периферията на водоеми, крайречни и приизворни мочурища. Много често и в селскостопански площи и изкуствени ландшафти, предпочита периферии на сезонно заливани терени, както и обработваеми площи с редки посеви и други (едногодишни) тревни култури, особено оризища или временно заливани житни ниви (Янков отг. ред., 2007). Растителността в гнездовите местообитания през пролетта трябва да е ниска (под 15 см). През зимата се концентрира около Бургаските езера. Мигриращи птици се срещат през цялата година. Подходящите за нея местообитания включват природни местообитания: 1110, 1140, 2110, 2120, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). Храни се с възрастни и ларви на насекоми (напр. бръмбари, мравки, щурци, скакалци, водни кончета, цикади и др.), паяци, охлюви, дъждовни червеи, жаби, дребни риби и семена или други части на растения (BirdLife International, 2021). В стандартния формуляр на защитената зона е включена като гнездящ вид с численост 1 -9 гнездящи двойки. Според Костадинова, Граматиков (2007), видът не присъства в зоната по време на гнездене. По данни на Матеева и др. (2013), видът не е установен да гнезди в периода 2010 – 2012 г. По време на теренното проучване през април месец 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните цели са

установени 5 инд. и през юни месец 3 инд. от вида в зоната, концентрирани около яз. Шишманов вал и влажните дерета в зоната. По данни от eBird, видът е наблюдаван в зоната през 04. 2007 г.- 6 инд., през 05. 2020 г.- 7 инд., през 04. 2021 г. – 9 инд., през 05. 2021 г. – 4 инд., през 06. 2021 г. – 2 инд. По данни от <https://observation.org> за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната. Липсват публикувани данни за концентрацията на вида по време на миграция и размножаване в зоната. По време на предхождащите изготвянето на ДОСВ теренни проучвания на територията на ИП и в протичащия край него участък на р. Огоста също не бе установен. В специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за обикновената калугерица е заложено поддържане на площта на подходящите гнездови и хранителни местообитания на вида в размер най-малко 300 ха. Същите са разположени извън обхвата на възможните въздействия от реализирането на ИП. Реализацията на ИП не противоречи на тази цел и очакваната цялостна степен на въздействие върху вида съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 19) **A123 Зеленоножка (*Gallinula chloropus*)**. Гнездящ, преминаващ и зимуващ за България вид. Пролетната миграция е от февруари до май, а есенната от септември до ноември. Обитава разнообразни влажни зони както в равнините, така и в планините до към 1000 м. надморска височина (Симеонов и др., 1990). Гнезди в растителност по периферията на водоеми във влажни зони с различен характер и размери. Гнездото е разположено сред папур или тръстика. Изградено е от сухи стъбла на тръстика и листа от папур. Среща се и във водоеми в големи населени места (Южния парк София). Гнезди два пъти годишно в обрасли с водна растителност различни водоеми. Храни се със семена, издънки, коренчета, насекоми и охлюви, които събира от повърхността на водата и по брега. В стомасите на 14 изследвани птици през декември и януари са намерени *Coleoptera* – ларви, *Dytiscidae* – ларви, *Hydrophilidae*, *Cerambycidae*, *Chrysomelidae*, *Zebrina detrita*, *Cyperus* sp., *Bitomus* sp., *Ceratophilum* sp., *Sarganium* sp. и др. (Симеонов и др., 1990). Подходящи за нея вероятно са природни местообитания с кодове 3130, 3140, 3150, 3160, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). Не са посочени заплахи и влияния за вида в зоната. Включена е в стандартния формуляр на защитената зона като постоянен гнездящ вид с численост 38 гнездящи двойки. Според Костадинова, Граматиков (2007), видът не присъства в зоната по време на размножителния сезон. По време на теренното проучване във връзка с изготвяне на специфичните цели на ЗЗ през април месец 2021 г. са установени 5 инд. и през юни месец 2021 г. са установени 5 инд. от вида в зоната. По данни от eBird, видът е наблюдаван в зоната през 10.2020 г. - 12 инд. По данни от <https://observation.org> за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната. По време на предхождащите изготвянето на ДОСВ теренни проучвания в протичащия край ИП участък на р. Огоста също не бе установен. В специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за зеленоножката е заложено поддържане на популацията чрез запазване/увеличаване на целевата стойност по параметър „Площ блатно местообитание с потопена растителност“. Най-близките подходящи местообитания са разположени извън обхвата на възможните въздействия от реализирането на ИП (в ЗЗ водоемите при с. Крива бара) и реализирането му не противоречи на тази цел и

очакваната цялостна степен на въздействие върху вида съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 20) **A230 Обикновен пчелояд (*Merops apiaster*)**. Прелетногнездящ за България вид, приоритетен за опазване и застрашен от изчезване. Числеността на гнездящата му популация в България е 25 000 – 50 000 гнездящи двойки (Янков 2007). По време на миграция почива върху електропроводи, близо до населени места, както и в по-малки селища. Прелитащи по време на сезонните миграции пчелояди се наблюдават във всички селища по- Черноморието, а най-голямата колония у нас е в гр. Тутракан. Устройва гнездото си в направени от него дълбоки дупки, като избира места, пресечени от реки и долове със стръмни брегове и рядка растителност. Разкриването на пясъчни кариери, земни изкопи, строителство на пътища и канали е с благоприятни въздействия за вида (Петров, Златанов 1955). С въвеждане в експлоатация на участъка от автомагистрала Тракия Нова Загора- Карнобат вече гнезди и в отвесните стени на този участък. Пчелоядът е ентомофаг, който се храни основно с пчели и оси, а малките изхранва основно с водни кончета (Нанкинов и др., 1997). Тъй като се храни и с пчели в миналото, предвид закона за пчеларството от 1983г., е бил подложен на унищожаване, чрез разрушаване на гнездата му, задушаване в гнездата с напоени със сероводородни продукти парцали, отстрелван близо до пчелините или е ловен с рибарски въдици и стръв от живи търтеи. Подходящи местообитания за гнездене на вида са – 2340, 6210, 6250, 6260 (Кавръкова, и др., 2009). В стандартния формуляр на 33 BG0002009 „Златията“ е включен като гнездящ и мигриращ вид с численост на гнездящата популация 300 – 1300 двойки и на мигриращата 332 – 1920 индивида. В ОВМ „Златията“ видът е посочен с гнездова численост 325-2280 дв. (Костадинова и Граматиков, отг. ред., 2007). Няма други публикувани данни за числеността на вида в зоната. При теренните наблюдения през 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните цели видът е отчетен в „Златията“ на 11 места през гнездовия период на 2021 г. с численост 143 инд. Пчелоядите пристигат в зоната в края на април, а пристъпват към гнездене след средата на май. В зоната вида гнезди в земни льосови стени, главно по крайбрежието на р. Дунав, около с. Златия, западните склонове на защитената зона и по долината на р. Огоста. В тези основни гнездовища на вида през месеците април – юни са отчетени 280 гнездови дупки. Числеността на вида през годините вероятно силно варира, като в някои години може значително да намалее, до около 300 двойки. Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната. При посещението на място видът не е отчетен. Територията на ИП е абсолютно равнина и липсват условия за изкопаване на дупки и гнездене. Подобни условия няма и по най-близкия бряг на р. Огоста, който е равнинен и гъсто обрасъл с храстова и дървесна растителност. Територията като хранително местообитание е с ограничени възможности за ограничен период по време на цъфтежа на слънчогледа и рапицата, в случай на отглеждане на такива култури (в момента се предпочитат житни). В специфичните цели на 33 „Златията“ за пчелояда е заложено поддържане в добро състояние на местообитанията, включващи класове земно покритие N09, N12, N21 и N2. Реализирането на ИП не противоречи на тази цел, като реализирането му дава възможност за създаване на земни откоси и разширение на гнездовите му

местообитания. Очакваната цялостна степен на въздействие върху вида съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 21) **A249 Брегова лястовица (*Riparia riparia*)**. Гнездящ и мигриращ за България вид. Среща се навсякъде покрай реки и блата където има високи брегове. Обитава отвесни земни брегове, разположени в близост до водоеми, където има богата хранителна база. Гнезди на колонии. Предпочита лъсови и пясъчливи брегове в средните и долни течения на реките (Нанкинов 2009). Предпочита стръмни пясъчни склонове, които явно са по-достъпни в антропогенни местообитания поради човешката дейност – изкопни работи в кариери (Keerberg and Marja, 2017). Подходящи местообитания за гнездене на вида са – 3270 (Кавръкова, В. и др. 2009). Гнездовата популация в страната е оценена на 20000-50000 дв. (Янков 2007). Най- големите наблюдавани от автора на тази част на ДОСВ гнездящи колонии са в кариера Дренака на територията на община Девня и в лъсова стена на 3 м от жилищна сграда заедно с колония от пчелояди във вилната зона на гр. Русе. В стандартния формуляр на 33 BG0002009 „Златията“ е включен като гнездящ и мигриращ вид с численост на гнездящата популация 12 – 470 двойки и на мигриращата 79 – 1200 индивида. Видът е отчетен в зоната при теренните проучвания във връзка с изготвяне на специфичните цели на 28 април 2021 г. (2 екз.), а също и на 2 юни 2021 г. (2 екз.). По данни от eBird в района на СЗЗ „Златията“ са наблюдавани 11 индивида на яз. Шишманов вал на 23.04.2014 г. (В. Belchev) и 3 екз. на 21.04.2020 г. (R. Popov, V. Petrov), 4 екз. на 26.04.2021 г. и 20 екз. на 11.05.2021 г. близо до гр. Козлодуй (R. Popov), 3 екз. край с. Горни Цибър на 21.04.2020 г. (R. Popov, V. Petrov). През 2021 г. видът е наблюдаван също през август до с. Крива бара, както и през септември близо до Хайредин (R. Popov). В периода 2008-2009 г. проучвания на есенната миграция са осъществени по поречието на река Дунав и Дунавската равнина, като в района на село Златия (в защитена зона „Златията“) са установени 79 индивида (Матеева и Янков, 2013). По време на есенната миграция 2011 г. е установена численост на мигриращите брегови лястовици от 1207 индивида в района на село Разград, в западната част на защитена зона „Златията“. Територията на ИП е абсолютно равнина и липсват условия за изкопаване на дупки и гнездене. Като вид улавящ насекоми във въздушния слой състоянието на повърхността под него не е значение. Отрицателно въздействия за нея е използването на растително защитни средства в обработваемите земи, водещи до спад в обилието на насекомите и кумулирането на токсични вещества. В специфичните цели на 33 „Златията“ за бреговата лястовица е заложено поддържане подходящите гнездови местообитания на вида в размер най-малко 10 ха чрез забрана за разораване и унищожаване на земните, пясъчни и лъсови земни откоси в зоната. Реализирането на ИП и не противоречи на тази цел поради липсата на подобни местообитания, както на територията на ИП, така и по най-близкия бряг на р. Огоста. Реализирането му дава възможност за създаване на земни откоси и разширение на гнездовите местообитания на бреговата лястовица. Очакваната цялостна степен на въздействие върху вида съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

5.2 ОПИСАНИЕ И АНАЛИЗ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ИП ВЪРХУ ЦЕЛОСТТА НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ С ОГЛЕД НА ТЯХНАТА СТРУКТУРА, ФУНКЦИИ И ПРИРОДОЗАЩИТНИ ЦЕЛИ (ЗАГУБА НА МЕСТООБИТАНИЯ, ФРАГМЕНТАЦИЯ, ОБЕЗПОКОЯВАНЕ НА ВИДОВЕ, НАРУШАВАНЕ НА ВИДОВИЯ СЪСТАВ, ХИМИЧЕСКИ, ХИДРОЛОЖКИ И ГЕОЛОЖКИ ПРОМЕНИ И ДР.), КАКТО ПО ВРЕМЕ НА РЕАЛИЗАЦИЯТА, ТАКА И ПРИ ЕКСПЛОАТАЦИЯТА НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ.

5.2.1 ПРЕКИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ.

5.2.1.1 УНИЩОЖАВАНЕ (ЗАГУБА) НА МЕСТООБИТАНИЯ.

СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ за опазване на природните местообитания и на дивата флора е разположена на 20 и 50 м спрямо най-близките точки на северната част на контура на находището, а самата добивна (баластриерна) площ с доказани запаси е още по-отдалечена – на 113 м за Блок-1 и на 80 м за Блок-2. Ползваната добивна и транспортна техника в определени случаи може да се наложи да навлезе само в пространството между споменатия контур и добивната площ, но не и извън находището, още по-малко в защитената зона, предвид и че нейната граница съвпада с дигата на реката от тази страна. Това предопределя и липсата на риск за преки въздействия върху териториалния обхват на защитената зона и местообитания в нея при реализацията на ИП.

По отношение на другата защитена зона С33 BG0002009 „Златията“, проектната концесионна площ навлиза частично в нея (*Фиг. 1.5*), като припокриването обхваща територии в най-западната част на концесионната площ и само Блок-1, както и сравнително малък участък в най-северната част на концесионната площ (тук няма застъпване с площи с доказани запаси). При прецизиране на точния обхват с програмния продукт QGIS 3.34.2 общата площ на припокриване от проектната концесионна площ спрямо С33 е изчислена на 50,8 дка, от които:

- 46,8 дка в най-западната част на концесионната площ – обхваща изцяло само обработваеми земи или хабитат от клас N12 “Екстензивни зърнени култури (вкл. ротационни култури с периодично оставяне на угар)” по EUNIS. Този хабитат заема 391 489 дка от територията на зоната, а площта от находището засяга едва 0,012% от него. Същевременно припокриването от самата добивна (баластриерна) площ е наполовина – 21 дка само от Блок-1, което възлиза на нищожните 0,005%, които подлежат на пряко усвояване с цел добивни дейност. Останалите 25,8 дка от проектната концесионна площ, които се припокриват с територията на зоната, но остават извън обхвата на запасите на полезно изкопаемо, има риск да бъдат пряко засегнати само от прокарването на вътрешно-транспортни пътища, тъй като са твърде отдалечени за организиране на временни депа за откривни материали и за обособяване на обслужващите площадки, които е най-целесъобразно да бъдат съобразени възможно най-близо с централната или източната част на находището, предвид че откъм източната му страна ще е и подхода за транспортиране на добитата суровина.
- 4 дка в северната част на концесионната площ – обхваща изцяло терен зает с растителност от дървесно-храстов тип или хабитат N16 “Широколистни листопадни гори”, предвид че със статут на поддържани горско-стопански площи (въпреки че

на място беше установено, че растителността е от ниски издънкови дървета и храсти, които не формират изразен горски облик). Този хабитат обхваща общо 4350 дка от територията на зоната, а площта от находището заема едва 0,09% от него. Необходимо е да се подчертае, че този терен остава изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване и не граничи непосредствено с тях, поради което на този етап няма доказана нужда за отстраняване на растителността тук.

Както е видно в резултат на реализацията ще бъде засегнат пряко много малък процент само от хабитат N12 “Екстензивни зърнени култури (вкл. ротационни култури с периодично оставяне на угар)” в СЗЗ „Златията“, който е нищожен спрямо общата площ на подходящите за хранене местообитания на част от целевите видове птици в зоната и без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за тях в нея, което е по-подробно обосновано при оценката за степента на въздействие при съответния вид. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

5.2.1.2 ФРАГМЕНТАЦИЯ НА МЕСТООБИТАНИЯ.

Риск от фрагментация на територията на СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ и на местообитания в нея при реализацията на ИП няма поради същите основания за липса на преки въздействия върху тях посочени в предходната точка. Като цяло територията обхваща основно обработваеми селскостопански площи, поради което не изпълнява и значими биокоридорни функции за целеви видове и в близост до СКЗ.

По отношение на СЗЗ BG0002009 реализацията на ИП ще засегне нищожен процент в нейната най-източна периферна пригранична част (извън вътрешността ѝ), поради което не може да настъпи фрагментиране на местообитания на отделни секции със затруднен достъп на целевите видове птиците в зоната. Не могат да бъдат създадени и предпоставки за възпрепятстване придвижването на птици и между територии извън зоната и в нея, предвид обстоятелството, че като цяло орнитофауната използва за придвижване на по-големи разстояния основно въздушното пространство, а ИП включва мероприятия основно под настоящата кота на земната повърхност и не е свързано с изграждане на масивни и високи надземни обекти.

5.2.1.3 СМЪРТНОСТ НА ИНДИВИДИ (УНИЩОЖАВАНЕ НА ВИДОВЕ).

На основание направения подробен анализ в подточка 5.1 може да се заключи, че разработването на находище „Даневата воденица“ не е свързано с унищожаване на видове предмет на опазване в СКЗ BG0000614 и въобще с наличие на някакъв съществен риск за смъртност на отделни индивиди от такива, както в зоната, така и извън нея. Екземпляри от представители на някои бозайници има вероятност да попаднат в обхвата на находището временно и краткотрайно единствено при преминаване през периоди на сезонни миграции и разселване – видра и лалугер, докато добруджанския хомяк въобще не е установяван в района, в т.ч. и доказателства за неговото присъствие. Същевременно рискът от смъртност на индивиди от посочените два вида по време на реализацията на

ИП е нищожен и почти отсъства, тъй като наличието на генерирани в близост до работещата добивна техника дразнителни (шум и човешко присъствие) предполага отбягване на съответния работен участък, а съгласно информацията в ДОВОС тежкотоварните автомобили ще транспортират добитата суровина със сравнително ниска скорост от порядъка на 20-30 км/ч, предвид че полския път свързващ находището с републикански път между с. Бутан и с. Софрониево не е подходящ за развитие на по-високи скорости. Следва да се вземе предвид също, че ще се работи при осемчасов режим в денонощието (т.е. само през деня) и петдневна работна седмица.

По отношение на птиците предмет на опазване в СЗЗ ВГ0002009 съществува незначителен риск от смъртност на индивиди (мътила и люпила) при гнездене в определени участъци на добивната площ по време на подготвителните дейности за изземване на запасите в тях, т.е. по време на етапа на строителство, при положение че съвпада с гнездовия им сезон. Това се отнася само за най-северната част на Блок-2 (изцяло извън границите на защитената зона), където наличната дървесно-храстова растителност предоставя условия за гнездене на няколко вида включени в Приложение 2 на ЗБР и отчетени в конкретния район с ИП (квадрат 2x2 км спрямо централната част на находището) съгласно SmartBirds и др. – най-вече червеногърбата сврачка (*Lanius collurio*) и късопръстия ястреб (*Accipiter brevipes*). Първия вид е регистриран в близост до р. Огоста южно от с. Крива бара (08.2023), а втория в участъка между дигите на р. Огоста северно от нах. „Даневата воденица“ (08.2020). Във въздушното пространство над находището е установено и ловуване на обикновен мишелов. При посещението на място гнездене на посочените видове не е установено, но потенциално такова не може да бъде изключено през следващите години. В тази връзка за пълно неутрализиране на риска от засягане на потомство на гнездящи двойки по отношение на посочената площ е необходимо да се приложат някои превантивни и смекчаващи мерки посочени в съответния раздел на настоящата разработка, както и в ДОВОС по отношение на останалите птици в района, които не са целеви.

5.2.1.4 Безпокойство на животински видове - прогонване на индивиди от ЗЗ.

Принципно повишаването на фактор безпокойство за някои от целевите видове в СКЗ ВГ ВГ0000614 има риск да възникне най-вече при преминаване на индивиди в участъка на зоната откъм находището при добив в най-близките северни части на Блок-І и Блок-ІІ (при последния в най-североизточния му край). Реките пресичащи Дунавската равнина и вливащи се в р. Дунав за основни биокоридори и местообитания за видрата за тази част от страната, като р. Огоста по цялата дължина е картирана, както като потенциално местообитание на вида, така и като ефективно заето. В случая риска за нарушаване на биокоридорната функция на зоната може да се оцени от нищожен, тъй като:

- на първо място видът е нощно активен, като през лятото, когато нощите са къси, активността започва 1-2 часа преди залез, най-висока е след като се стъмни и продължава до 1 час след изгрев (Wim H.M. van Boekel, 2021). Същевременно добивът ще е при осемчасова работна смяна в светлата част на денонощието, т.е. през деня, когато видът пребивава в убежищата си и е слабо активен, съответно придържа се в близост до местата за покой и не се придвижва по поречията;
- при реализацията на ИП няма да се извършват взривни работи;

- част от пространството между СКЗ и находището по цялата дължина е заето от гъста дървесно-храстова растителност (на места трудно-проходима), която заедно с достатъчно високата речна дига, по която преминава границата на зоната (също с храстово-дървесна растителност от вътрешната страна), ще имат съществен звуково поглъщащ и бариерен ефект по отношение разпространението на шум и други дразнителни при добивните дейности в териториите картирани като местообитание на видрата (*Приложение 3.10*);
- генерирания шум при добива ще е с по-значими стойности спрямо СКЗ за няколко години само при разработването на най-североизточния участък на Блок-2 (на 80 м от речната дига) и най-северния участък на Блок-1 (на 130 м от речната дига), но не и при добива в основните площи с налични запаси (в средните и южните части на двата блока), които са достатъчно отдалечени (тук при най-близките работни участъци не е отчетен споменатия по-горе бариерен ефект на ландшафта);
- и не на последно място, видът проявява известна способност за адаптация към близостта на човешкото присъствие, за което свидетелстват и неуспешните опити да бъде прогонен чрез различни методи от района на много рибарници заради нанасяните щети на рибо-производителите;

По отношение на останалите целеви видове, какъвто и да било риск от безпокойство в СКЗ BG BG0000614, както и извън нея няма да се създаде, поради достатъчната отдалеченост на известните им находища и места с регистрации (шипоопашатата костенурка въобще не е регистрирана в тази част на страната). Отделно безгръбначните и влечугите са по-чувствителни към фактор безпокойство при голяма близост с източниците, т.е. в случая само в контура на находището, а в това отношение ИП въобще не взаимодейства с водни обекти местообитания на ихтиофауна и земноводни.

По отношение на СЗЗ BG0002009 „Златията“ може да се допусне потенциално отбягване непосредствената близост с разработваната баластриера от някои птици по-чувствителни към фактор безпокойство, които ловуват и се хранят в селскостопански площи с посеви. Ефектът ще е съсредоточен на нищожен процент от територията на зоната в нейната източна периферна пригранична част, основно в границите на около 50 дка, които се припокриват с находището - тук е взето и предвид, че добивът ще се осъществява само в половината от посочения обхват като звуковият дискомфорт и човешкото присъствие ще са налични и в пространството между концесионния контур и площта със запасите, в която ще са съсредоточени откривните и добивни мероприятия. При това следва да се отчете, че безпокойство се генерира периодично и към момента в резултат на оран на селскостопанските територии в района с тежка земеделска техника, обработка на посевите с препарати за растителна защита, събиране на реколтата и други съпътстващи земеделски дейности, така че орнитофауната в района вече се е адаптирала в по-малка или по-голяма степен към подобни дразнителни. Същевременно наличието на обширни обработваеми пространства, както в самата зона, така и на много километри отвъд нейните граници (вкл. и в района с ИП) предопределя и предостатъчност от допълнителни подходящи местообитания в тази част на страната за потенциално обезпокоените видове птици на земеделските земи. Участъка от р. Огоста, който северно от находището попада в СЗЗ и е подходящо местообитание за някои водолюбиви птици е извън обхвата на потенциалните значими въздействия от дразнителите, които ще се генерират при добива поради част от доводите представени преди това при видрата.

5.2.1.5 ПРОМЯНА НА ВИДОВИЯ СЪСТАВ.

Преки въздействия свързани с промяна на видовия състав могат да възникнат само по отношение на растителна покривка в обхвата на находище „Данева воденица“ в резултат на биологична рекултивация на пространствата с иззети запаси в баластриерата.

Местообитанията в СКЗ ВГ ВГ0000614 са извън обхвата на задължителните рекултивационни мероприятия.

В СЗЗ ВГ0002009 от планираната баластриера се засягат малко над 20 дка селскостопански площи за едногодишни култури – хабитат от клас N12 “Екстензивни зърнени култури“, чието първоначално земеделско ползване при рекултивацията съгласно Наредба № 26 (Обн. ДВ. бр.89/1996 г.) и ЗОЗЗ е необходимо да се възстанови, т.е. при това ще се възстанови и хабитатния клас, което е свързано и с потенциално възвръщане на видовете птици, които го посещават понастоящем. Освен това член 1, ал. 3 на горната наредба и параграф 1 на посочения закон при непреодолими възпрепятстващи обстоятелства за възстановяване на първоначалното състояние дават възможност и за създаване на друг вид ползване съпътствано с оформяне на подходящ ландшафт. В тази връзка следва да се посочи, че поради наличието на високи подпочвени води в района има също известен риск (особено в резултат на повече дъждове през някои години) част от отработените пространства на баластриерата да не е възможно да се рекултивират трайно отново за земеделски нужди поради завиряване. Това с течение на времето е свързано с развитие на водолюбива и влаголюбива растителност, привличане на земноводни, на водолюбиви птици (в т.ч. целеви), евентуално и на видрата, съответно е свързано с промяна на класа хабитат на N06 – „Водни площи във вътрешността (стоящи води, течащи води)“. Ако това се случи би следвало да се отчете като въздействие с приоритетно положителен ефект, тъй като съгласно стандартния формуляр с данни типа хабитат N06 заема едва 1% от територията на СЗЗ ВГ0002009 „Златията“, докато N12 обхваща 90%, а влажните зони и водни местообитания в района са по-значими в консервационно отношение от обработваемите селскостопански площи, които в тази част на страната заемат обширна територия.

4 дка от площите на СЗЗ ВГ0002009, които се припокриват и с концесионната площ обхващат също горскостопански терен зает с дървесно-храстова растителност отнесена към хабитат от клас N16 “Широколистни листопадни гори” като този терен остава изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване и не граничи непосредствено с тях (попадат в буферната ивица за безопасност). Поради това на този етап няма доказана нужда за отстраняване на растителността тук и съответно не е необходимо и да се извършва биологична рекултивация след края на добива.

В резултат от реализацията на ИП не се очаква изчезване на видове.

5.2.2 НЕПРЕКИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ.

5.2.2.1 ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ КАЧЕСТВОТО НА МЕСТООБИТАНИЯ В 33 ВСЛЕДСТВИЕ ХИМИЧЕСКИ ПРОМЕНИ.

Не съществува риск от химически промени по отношение на компонентите на околната среда, в района където ще се реализира ИП, тъй като то не е свързано с химически производства, ползване на химически препарати за обработка на добитата суровина (отделно няма да се преработва при мястото на добива) и други подобни. Потенциалните праховите емисии от разкривните, насипищни и разкривни дейности ще имат същият химичен състав, както откривката и геоложката основа в района.

5.2.2.2 ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ КАЧЕСТВОТО НА МЕСТООБИТАНИЯ В ЗЗ ВСЛЕДСТВИЕ НА ХИДРОЛОЖКИ И ХИДРОГЕОЛОЖКИ ПРОМЕНИ И НАРУШАВАНЕ НА ВОДНИЯ БАЛАНС В РАЙОНА.

Находище „Даневата воденица“ се разполага извън коритото на р. Огоста и въобще извън пространството между защитните диги покрай речното русло като добивната площ не граничи с тях. Реализацията на ИП не е свързана с водовземане от повърхностни или подземни водни тела, както и заустване на отпадъчни води в такива, поради което и не предполага въздействия върху количествените и качествените характеристики на реката и подземните водоносни хоризонти. Единствено поради наличието на високи подпочвени води в района не следва да се изключва наличието на риск (особено при по-обилни продължителни валежи) част от отработените пространства на баластриерата да не е възможно да се рекултивират в съответствие с първоначалното предназначение поради завиряване, което може да доведе до увеличаване на площта на класа хабитат N06-„Водни площи във вътрешността (стоящи води, течащи води)“ в СЗЗ BG0002009. Това следва да се разглежда в положителен аспект, както по отношение на много водолюбиви птици предмет на опазване в посочената ЗЗ, така и по отношение на някои целеви видове (червенокоремна бумка, обикновена блатна костенурка, добруджански тритон, видра) в СКЗ BG0000614 „Река Огоста“. Известен брой защитени зони в страната са предложени и приети като такива именно поради образували се постоянни водни площи в резултат на добив на инертни материали, които са се превърнали в местообитания на много видове от Прил. № 2 на ЗБР и респ. Прил. II на Дир. 92/43/ЕИО – напр. СЗЗ BG0002004 „Долни Богров – Казичене“, СЗЗ BG0002114 „Рибарници Челопечене“ и други.

5.2.2.3 ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ КАЧЕСТВОТО НА МЕСТООБИТАНИЯ В ЗЗ ВСЛЕДСТВИЕ ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВОДИТЕ.

Инвестиционното предложение не е свързано със заустване на отпадъчни води и не представлява източник на замърсители по отношение на повърхностните и подземните води в района, включително в резултат на залпово изпускане на замърсяващи вещества при аварии.

5.2.2.4 ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ КАЧЕСТВОТО НА МЕСТООБИТАНИЯ В ЗЗ ВСЛЕДСТВИЕ НА ГЕОЛОЖКИ ПРОМЕНИ.

В резултат на добива няма да настъпят осезаеми промени в геоложката среда извън площите с доказани запаси от полезно изкопаемо в двата блока възлизаци на 455,5 дка,

в които преките въздействия са отчетени вече по-горе в подточка 5.2.1.1. Тъй като добива ще се осъществява на несъществена дълбочина на един хоризонт с височина на стъпалото 3,5 м до нивото на грунтовите води без тяхното засягане (вж. фиг. 1.6, подточка 1.6.5) няма условия за възникване на свлачища, срутища и други негативни геоложки процеси в съседните на баластриерата терени.

5.2.2.5 ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ КАЧЕСТВОТО НА МЕСТООБИТАНИЯ В 33 ВСЛЕДСТВИЕ НА ДЕПОНИРАНЕ НА ОТКРИВКА И ГЕНЕРИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ.

Предвижда се акумулираните откривни материали да се събират на две временни депа, които с напредване на добива да бъдат периодично наслагвани и след това усвоявани в хода на поэтапна рекултивацията на отработените участъци. Това позволява депата да се организират изцяло в рамките на площите с доказани запаси от полезно изкопаемо (455,5 дка), като в краен случай може да се наложи временно депониране и извън тях, но изцяло в обхвата на разгледаната проектна концесионна площ на находището от 710 дка – най-подходящи са участъците в най-южната и източната част на находището, които не попадат в съседство със защитени зони. Повече детайли в това отношение са дадени в подточки 1.6.2 и 1.6.5.

Рискът от замърсяване с отпадъци е с локален характер най-вече за територията на находището в резултат на генериране на такива с битов характер от жизнената дейност на работния персонал, който ще се свежда до постоянно присъствие при добива на няколко човека – до 4. При спазване на изискванията на нормативната уредба по отношение на управлението на отпадъците, която е задължителна за всички обекти, както в селищата, така и извън тях, няма да настъпят рискове свързани с влошаване качеството на местообитания в прилежащите територии на ИП.

5.2.2.6 ПОВИШЕНА ОПАСНОСТ ОТ ПОЖАРИ.

При разработването на находището няма да се извършват взривни работи и респ. няма да се ползват взривни вещества, което предполага и нисък риск от възникване на пожари, най-вече през сухите и топли периоди на годината в резултат на искри при работа с неизправни машини и транспортни средства, ремонти на такава извън регламентирани места, невнимание при използване на тютюневи изделия от работния персонал и някои др. Този риск може да се определи като наличен и в момента, инцидентен, временен, краткотраен и мн.слаб по отношение на 33 в района поради бариерната роля за разпространение на пожари на дигата на р. Огоста и самото речно течение откъм северната страна на находището, предвид и че над 97% от територията на С33 ВГ0002009 са разположени от другата страна на реката. В същото време при възникване на пожари рискът е най-вече за селскостопанската продукция от южната страна на реката, като въздействието е изцяло обратимо през следващия земеделски сезон.

5.2.2.7 ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ КАЧЕСТВОТО НА СЪСЕДНИ МЕСТООБИТАНИЯ В 33 ВСЛЕДСТВИЕ НАВЛИЗАНИЕ НА ЧУЖДИ И ИНВАЗИВНИ ВИДОВЕ ПРИ РЕКУЛТИВАЦИЯ.

Разпокъсаните тревисти съобщества извън обработваемите селскостопански площи в находището и въобще в района към момента са заети от вторични фитоценози формиращи предимно от устойчиви видове с рудерален и плевелен характер, а горскостопанските площи в най-северната част на находището и между него и р. Огоста са доминирани от салкъм (*R. pseudoacacia*), който по данни на МОСВ е един от десетте чужди инвазивни вида с най-голяма заплаха за страната поради по-конкументните му свойства спрямо местните видове. В тази връзка даже и при неправилно съобразена рекултивация не следва да се очаква значимо влошаване на съществуващия риск за навлизане на инвазивни видове в резултат на разпространение на семена в естествените природни местообитания предмет на опазване в СКЗ BG0000614 „Река Огоста“. Освен това рискът по отношение на най-близките сухоземни пр. местообитания предмет на опазване в зоната може да се оцени като слаб, тъй като такива няма картирани в близост до находището - най-близкия горски полигон е на хабитат 91E0 на 2 км югозападно в най-западния дял на зоната и нагоре по речното течение, а най-близкото тревно местообитание с код 6250*, въпреки че е на 0,33 км от външния контур на находището, спрямо него е от другата страна на реката. Въпреки това при рекултивацията на отработените пространства не трябва да се допуска възобновяване на въздействия свързани с чужди и инвазивни видове, предвид че това може да допринесе и за увеличаване на ефекта (кумулиране) от съществуващите като цяло в района въздействия. За целта е необходимо да се предвидят и приложат някои смекчаващи мерки представени в т. 6.

5.2.2.8 ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ КАЧЕСТВОТО НА МЕСТООБИТАНИЯ В ЗЗ ВСЛЕДСТВИЕ НА ИЗВЪНРЕДНИ СИТУАЦИИ И АВАРИИ.

Характерът и мащабът на дейностите свързани с добива в нах. „Даневата воденица“ са такива, че не са свързани с извънредни ситуации, при които в околната среда може да се генерират значителни количества опасни, токсични и друг вид вредни вещества. Единственият риск е свързан с разливи в малки количества на гориво-смазочни материали (ГСМ) при възникване на технически неизправности и аварии по използваната добивна механизация (булдозер, багер, 2 бр. автосамосвали, водоноска). Потенциалните въздействия са с инцидентен, временен и краткотраен характер, локализирани на малка площ най-вече в непосредствена близост до работния участък, в който се добива, поради което не се очаква да се разпрострат извън баластриерата, още по-малко извън границите на проектния концесионен контур. Поради това не представляват съществен допълнителен източник на заплаха за влошаване на качеството на съседни и близки местообитанията в съответната ЗЗ. Рискът може изцяло да се неутрализира чрез осигуряване на обекта на абсорбенти, които да се използват за незабавно събиране на потенциален аварийен разлив/теч.

5.3 ОБОБЩЕНИЕ НА ОЧАКВАНИТЕ НЕБЛАГОПРИЯТНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ЗЗ „РЕКА ОГОСТА“ И ЗЗ „ЗЛАТИЯТА“ ОТ ЕВРОПЕЙСКАТА ЕКОЛОГИЧНА МРЕЖА НАТУРА 2000, С ОГЛЕД ПРЕДМЕТА И ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ ВЪРХУ ТЯХ.

5.3.1 ОБОБЩЕНИЕ НА ВЪЗМОЖНИТЕ НЕБЛАГОПРИЯТНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ЗЗ BG0000614 „РЕКА ОГОСТА“.

На основание на направените в подточки 5.1.1, 5.1.2, 5.2.1 и 5.2.2 констатации може да се обобщи, че реализацията на ИП за добив на пясък и чакъл от нах. „Даневата воденица“, с. Софрониево, област Враца, не е свързана с усвояване и въобще каквито и да било преки въздействия върху природни местообитания и местообитания на видове предмет на опазване в СКЗ BG BG0000614 „Река Огоста“, както и с някакви значими косвени въздействия върху такива. Предвид че находището ще се експлоатира при осемчасов дневен режим и петдневна работна седмица със съпровождаща добива поэтапна рекултивация, не може да се очакват и някакви по-изразени въздействия извън зоната свързани с фрагментация на биокоридори, безпокойство и други подобни по отношение на някои от по-подвижните целеви видове. Някои от предвидените смекчаващи и превантивни мерки (в т.ч. в ДОВОС) допълнително ще снижат възможните непреки негативни ефекти. ИП в неговата цялост не противоречи на определените „Специфични и подробни природозащитни цели на опазване“ за зоната от НСБР на 28.04.2022 г.

5.3.2 ОБОБЩЕНИЕ НА ВЪЗМОЖНИТЕ НЕБЛАГОПРИЯТНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ЗЗ BG0002009 „ЗЛАТИЯТА“.

На база направените в подточки 5.1.2.5, 5.2.1 и 5.2.2 констатации може да се обобщи, че реализацията на ИП не е свързана със значителни въздействия върху птиците предмет на опазване в СЗЗ BG0002009 „Златията“, които по един или друг начин могат да доведат до промяна в определените популационни параметри на целевите видове в зоната, предвид че реализацията на ИП не засяга пряко гнездови местообитания на нито един целеви вид. Значими такива не се очаква да бъдат засегнати и от непреки въздействия. В зоната ще бъде засегнато пряко само местообитание от клас N 12 “Екстензивни зърнени култури” на 18 целеви вида включени в Приложение 2 на ЗБР и Приложение I на Директива 2009/147/ЕО, които ползват обработваемите селскостопански площи при търсене на храна и ловуване. При отчитане и на кумулативния ефект във всички случаи се засяга несъществен процент (под 0,1%) от подходящите за хранене местообитания на малката белочела гъска (*Anser erythropus*), сивия жерав (*Grus grus*), белия щъркел (*Ciconia ciconia*), черния щъркел (*Ciconia nigra*), полския блатар (*Circus cyaneus*), малкия креслив орел (*Aquila pomarina*), дроплата (*Otis tarda*), тръстиковия блатар (*Circus aeruginosus*), степния блатар (*Circus macrourus*), ливадния блатар (*Circus pygargus*), малкия орел (*Hieraetus pennatus*), сокола скитник (*Falco peregrinus*), малкия сокол (*Falco columbarius*), късопръстия ястреб (*Accipiter brevipes*), вечерната ветрушка (*Falco vespertinus*), осояда (*Pernis apivorus*), синявицата (*Coracias garrulus*) и дебелоклюната чучулига (*Melanocorypha calandra*). При първите 6 вида площта на хранителните

местообитания ще се запази над или в рамките на определените целеви стойности, а при останалите 12 вида се засягат заложените целеви стойности, но в степен, която не може да повлияе хранителната база необходима за изхранването им в зоната, предвид заложените целеви числени популационни параметри. Оставащите хранителни територии са напълно достатъчни за тяхното поддържане. Същевременно наличието на обширни обработваеми пространства на значителни отстояния и отвъд границите на ЗЗ „Златията“ (вкл. и в района с ИП) предопределя предостатъчност от допълнителни подходящи местообитания в тази част на страната за птиците на земеделските земи, което напълно неутрализира потенциалния ефект от временна загуба на процент от такива в самата ЗЗ. Във всички случаи може да се очаква, че:

- i. По отношение на засяганя клас местообитание с код N 12 (“Екстензивни зърнени култури”), както в зоната, така и на биогеографско и национално ниво:
  - естественят ареал и районите, които покрива този ареал ще останат стабилни най-малко на сегашното си ниво;
  - специфичната структура и функции, които са необходими за дългосрочното му поддържане няма да бъдат увредени дори осезаемо, ще се запазят и се очаква да съществуват в близко бъдеще най-малкото на сегашното си ниво, предвид и значителната площ, която покрива хабитата;
  - състоянието на запазеност на характерните видове ще остане на сегашното ниво, предвид значителната площ, на която е разположен разглеждания хабитат спрямо подлежащите на усвояване площи (основната заплаха за птиците на земеделските земи е свързана с интензивното ползване на пестициди и хербициди, премахване на полезащитните пояси и др. извън спектъра на разглежданото ИП);
  - местообитанието ще запази настоящото си състояние (т.е. последното няма да се влоши в резултат на реализацията на ИП);
- ii. По отношение на целевите видове птици, предмет на опазване, както в зоната, така и на биогеографско и национално ниво:
  - популациите на съответните целеви видове ще се задържат в дългосрочен план като жизнеспособни елементи в своите природни хабитати на сегашното си ниво;
  - естественят ареал на видовете ще се запази на настоящото ниво и в резултат на реализацията на ИП няма да намалее в степен, която да окаже съществено влияние върху структурата и функциите на техните популации;
  - ще продължи да съществува достатъчно голяма площ на засяганя клас местообитание (практически почти без промяна) за поддържането на популациите на целевите видове привързани към него в дългосрочен план;
  - видовете ще запазят настоящото си състояние (т.е. последното няма да се влоши в резултат на реализацията на разглеждания ЦРП);

По отношение на целевите видове птици, които не фигурират в Приложение I на Директива 2009/147/ЕО, някои от които ловни обекти, ИП не се разполага в обхвата на

и в близост до значими местообитания, в които се струпват значителни количества от тези видове по време на размножаване, линееене, зимуване или миграция.

6 ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА СМЕКЧАВАЩИ МЕРКИ, ПРЕДВИДЕНИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО ОТСТРАНЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ОТ ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ИП ВЪРХУ ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА И ОПРЕДЕЛЯНЕ НА СТЕПЕНТА ИМ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ПРЕДМЕТА НА ОПАЗВАНЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ В РЕЗУЛТАТ НА ПРИЛАГАНЕТО НА ПРЕДЛОЖЕНИТЕ СМЕКЧАВАЩИ МЕРКИ.

6.1 ОЦЕНКА НА ВЪЗМОЖНИТЕ МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ, СМЕКЧАВАНЕ И ВЪЗМОЖНО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ОТ ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ ВЪРХУ КОНСЕРВАЦИОННО ЗНАЧИМИТЕ ГРУПИ ОРГАНИЗМИ И МЕСТООБИТАНИЯ, ПРЕДМЕТ НА ОПАЗВАНЕ В ЗЗ „РЕКА ОГОСТА“ И ЗЗ „ЗЛАТИЯТА“.

Възможните мерки и дейности за предотвратяване, смекчаване и възможно възстановяване на неблагоприятните въздействия от осъществяване на търсенето и проучването на метални полезни изкопаеми в находище „Даневата воденица“ предложение върху консервационно значимите групи организми и местообитания, предмет на опазване в ЗЗ „Река Огоста“ и ЗЗ „Златията“ са представени в *Таблица № 6.1* на следващата страница.

Таблица № 6.1

№	Мярка за предотвратяване, смекчаване или възможно възстановяване на негативното въздействие	Пр. местообитание/ вид, за който се отнася мярката	За смекчаване на кое негативно въздействие се отнася мярката и/или ефект от прилагането и.	Пространствено местоположение, където мярката да се прилага
1.	В цялостния работен проект (ЦРП) за експлоатация на находището да се заложи пространствата между доказаните запаси и проектния концесионен контур в западната и северната част на находището да останат свободни от обособяване на обслужващи площадки, депа за откривка, масивни конструкции и инфраструктурни съоръжения (с изключение на обслужващ неасфалтов път около борда на баластриерата).	Хабитат от клас N12 “Екстензивни зърнени култури” и клас N16- „Широколистни листопадни гори” в СЗЗ BG0002009.	Максимално ограничаване на преките въздействия върху хабитат от клас N12 и запазване площта на хабитат от клас N16 в СЗЗ BG0002009. Максимално възможно съхраняване на буферната дървесно-храстова растителност между находището и СКЗ BG0000614.	Пространствата между доказаните запаси и проектния концесионен контур в западната и северната част на находището представени в Приложение 3.11 като защриховани .
2.	При дейностите свързани с разработване на обекта да не се позволява навлизане на каквато и да е било техника в терена на площ от 4 дка в най-северната част на находището, който се припокрива с територията на 33 BG0002009.	Хабитат от клас N16- „Широколистни листопадни гори” в СЗЗ BG0002009, както и някои целеви видове опазвани в зоната.	Опазване на площта на хабитат от клас N16 в СЗЗ BG0002009 от потенциални преки и косвени въздействия.	4 дка в най-северната част на находището в обхвата на подотдел „13“ от отдел 28 по ГСП от 2016 г. на ДГС-Оряхово и ПИ 68148.201.1 по КККР , област Враца, община Мизия, с. Софрониево, м. „Поязъка“ с НТП като „Друг вид

				дървопроизводителна гора“.
3.	Преди да започне разработването на находището да се осигури съгласуването на проект за неговата поетапна рекултивация, в който да се предвиди периодично рекултивиране на отработените пространства на достатъчно голяма площ.	Хабитат от клас N12 (в т.ч. извън С33 BG0002009) и потенциални биокоридори за придвижване при миграции и разселване на някои видове предмет на опазване в СКЗ BG0000614.	Периодично (поетапно) възстановяване на хранителния потенциал и биокоридроните функции на увредени територии като по този начин значително ще се намали общата засегната площ в сравнение с рекултивация изцяло след края на концесионния период. По този начин ще се създаде възможност за временно пребиваване на някои целеви видове (птици) във вече рекултивираните площи докато обекта се експлоатира.	Площите с доказани запаси на полезно изкопаемо в Блок-1 (159,5 дка) и Блок-2 (296 дка) с координатите на характерните точки представени в <i>Приложение 1.4</i> към ДОСВ.
4.	Разработването на находището да започне от централен южен край на Блок-1 като в проекта за поетапна рекултивация да се планира веднага след изземване на запасите в площта в западната част на блока, която попада в обхвата на 33 BG0002009 (21 дка), да се пристъпи към рекултивация и възстановяване земеделския характер на	Хабитат от клас N12 “Екстензивни зърнени култури”.	Максимално бързо възстановяване на функциите на засегнатите площи в 33 BG0002009 по отношение на орнитофауната.	ПИ 68148.42.9 по КККР , област Враца, община Мизия, с. Софрониево, м. Широка ливада с НТП като „Нива“ от 4-та кат.

	територията (или като нива или поне като пасище, ливада).			
5.	В ЦРП да се разработи план-график на разкривните работи, в който предварителното отстраняване и разчистване на растителната дървесно-хростова растителност представена в най-северната част на Блок-2 в площите с горскостопански статут (27 дка) да се планира така, че дейностите в тях да започнат извън размножителния период на птиците (извън пролетта и първата половина на лятото, т.е. преди края на м. март и след 15 юли).	Червеногърбата свръчка (<i>Lanius collurio</i>), късопръст ястреб (<i>Accipiter brevipes</i>) и някои други целеви видове опазвани в СЗЗ ВГ0002009.	Предотвратяване на риска за смъртност на мътила и люпила на целеви видове по време на гнездовия период.	27 дка в най-северната част на добивен Блок-2 в обхвата на подотдел „а1“ от отдел 28 по ГСП от 2016 г. на ДГС-Оряхово - ПИ 68148.201.287 , с. Софрониево, м. „Поязъка“ и ПИ 68148.44.289 , с. Софрониево, м. „Джурково бранище“ по КККР , с НТП като „Друг вид дървопроизводителна гора“.
6.	Преди започване на подготовката за разкриване и експлоатация на находището (след предоставяне на концесията и съгласуване на проектната документация), територията му превантивно да се обходи (приоритетно извън селскостопанските площи) от специалист зоолог и при установяване на наличие на гнезда, яйца, малки и бавно подвижни целеви видове да се предприемат мерки за опазването им, в т.ч. ако е възможно безопасно преместване в други подходящи хабитати в района на	Някои целеви видове предмет на опазване в СЗЗ ВГ0002009 и СКЗ ВГ0000614	Предотвратяване на риска за смъртност на индивиди от целеви видове в СЗЗ ВГ0002009 и СКЗ ВГ0000614.	Находище „Даневата воденица“ с координатен регистър на точките от контура представени в <i>Таблица № 1.1</i> в т.1 на ДОСВ.

	разстояние възпрепятстващо повторното им връщане в площта с ИП.			
7.	Работата на обекта (в т.ч. строителство, добив, рекултивация) да се извършва само при осемчасова работна смяна в светлата част на денонощието.	На първо място видра (<i>Lutra lutra</i>) и някои целеви видове в СКЗ BG0002009.	Предотвратяване и смекчаване на риска от безпокойство за някои целеви видове.	За цялата територия на находището.
8.	Обектът да не се ограда с плътни оградни съоръжения (бетоненни, ламаринена и т.н.), а за ограждане да бъде използвана телена мрежа с „широко око“. Алтернативен вариант е за възпрепятстване на достъпа на хора, добитък и едър дивеч да се използват предупредителни знаци, информационни табели и електрически пастир.	Някои целеви видове в СКЗ BG0000614.	Предотвратяване на фрагментацията на потенциални биокоридори за придвижване на някои наземни видове използващи и прилежащите на зоната територии.	За цялата територия на находището/ баластриерата.
9.	При рекултивацията на площите в баластриерата от състава на горския фонд на ДГС-Оряхово да се изключи акацията и въобще видовете, които фигурират в справочника „Инвазивни чужди видове растения в България“, София, 2012. В проекта за рекултивация да се заложи използването на местни дървесни видове, които са характерни за флористичния район и заливните тераси на реките в тази част на страната (напр. полски бряст, бял бряст, черна топола и други).	Горските типове местообитания в СКЗ BG0000614.	Намаляване на риска за разпространение на чужди инвазивни растителни видове в района, които могат да навлязат в СКЗ BG0000614 и да влошат качеството на някои от естествените сухоземни местообитания представени в зоната.	27 дка в най-северната част на добивен Блок-2 в обхвата на подотдел „а1“ към отдел 28 по ГСП от 2016 г. на ДГС-Оряхово - ПИ 68148.201.287 , с. Софрониево, м. „Поязъка“ и ПИ 68148.44.289 , с. Софрониево, м. „Джурково бранище“ по КККР с НТП като „Друг

				вид дървопроизводителна гора“.
10	При биологичната рекултивация на освободените обслужващи площадки, места за временни депа и друга инфраструктура, в терените подлежащи на затревяване да се използват тревни смеси от характерни видове за типичната за района мезоксеротермна растителност – такива в случая могат да бъдат луковична ливадина, пасищен райграс, трескот, белизма, садина и други.	Тревни типове местообитания в СКЗ BG0000614.	Намаляване на риска за разпространение на нетипични растителни видове в района, които могат да навлязат в СКЗ BG0000614 и да влошат качеството на някои от естествените сухоземни местообитания представени в зоната.	ПИ 68148.44.709 по КККР, с. Софрониево, м. Джурково бранище с НТП „Пасище“ на площ от 36 дка.
11	При разработването на баластриерата да не се навлиза с добивна и транспортна техника в териториите разположени северно и западно от находището (проектния концесионен контур).	Местообитания в съседство със СКЗ BG0000614 и такива в СЗЗ BG0002009.	Предотвратяване на допълнителни преки и косвени въздействия извън очакваните върху териториите на защитените зони от Натура 2000 в района.	Горския фонд между северната граница на находището и р. Огоста и поземлените имоти на запад в обхвата на СЗЗ BG0002009.
12	Ежегодна техническа профилактика на ползваната добивна и транспортна техника с цел намаляване риска от възникване на аварии и инциденти, които биха могли да доведат до разливи на ГСМ, опасност от пожари и др.	Хабитат от клас N12 “Екстензивни зърнени култури” и клас N16- „Широколистни	Предотвратяване на допълнителни въздействия свързани с влошаване качеството на местообитания в СЗЗ BG0002009 и в съседство със	Съответния добивен участък, обслужващите площадки в находището (площадка за машинния парк) и вътрешно-транспортните пътища.

13	<p>Да не се допускат разливи на ГСМ при зареждането и ползването на добивната техника. При аварийни и инцидентни течове да се извършва незабавна дезактивация на замърсените участъци. За целта на обекта да се съхраняват аварийни комплекти с абсорбенти.</p>	<p>листопадни гори” в СЗЗ BG0002009.</p>	<p>СКЗ BG0000614 в резултат на аварии и инциденти при неправилно обслужване на механизацията.</p>	
14	<p>В сухите периоди на годината редовно и достатъчно често оросяване на съответния добивен участък и вътрешно-транспортните пътища, също при насипване на откривка на временните депа.</p>	<p>Хабитат от клас N12 “Екстензивни зърнени култури” и клас N16- „Широколистни листопадни гори” в СЗЗ BG0002009, естествени местообитания на някои животински видове в близката част на СКЗ BG0000614.</p>	<p>Предотвратяване и намаляване на риска от непреки въздействия свързани с влошаване качеството на местообитания в резултат на прахоотделяне и пренасяне на прахови замърсители от въздушните течения.</p>	<p>Съответния добивен участък, вътрешно-транспортните пътища, местата с временни депа за насипване на откривка.</p>
15	<p>Стриктно спазване на правилата за противопожарна безопасност от страна на работния персонал. На обекта на пожароопасните места да бъдат осигурени необходимия брой пожарогасители, кофпомпи и друго оборудване необходимо за гасене на пожари. Автоцистерната за оросяване да се оборудва с противопожарни водоразпръсквачи и маркучи. Към ЦРП да</p>	<p>Хабитат от клас N16- „Широколистни листопадни гори” в СЗЗ BG0002009, дървесно-храстовите естествени местообитания в близката част на СКЗ BG0000614 и</p>	<p>Предотвратяване инцидентното възникване на пожари в резултат на реализацията на ИП, както и ограничаване в максимална степен на ефекта от възникнали такива.</p>	<p>За цялата територия на находището с приоритет горския фонд в северната му част (в т.ч. подотдели „a1“, „b1“, 13, 14, „щ“, „ю“, „я“ и 10 от отдел 28 по ГСП от 2016 г. на ДГС-Оряхово).</p>

	бъде разработена част за противопожарна безопасност с план включващ конкретни мерки за недопускане на пожари в горски фонд в северната част на находището.	видовете привързани към тях.		
16	Да не се позволява разхвърлянето на битови и други видове отпадъци в района на обекта. За целта на някоя от обслужващите площадки да се осигурят преносими съдове за разделно събиране на отпадъци (битови и с небитов характер), които да бъдат периодично изпразвани съгласно утвърдена схема за управление на отпадъците на територията на находището.	Хабитати от клас N12 и N16 в прилежащите територии на СЗЗ BG0002009, естествените местообитания на някои целеви видове в близката част на СКЗ BG0000614.	Предотвратяване на влошаване качеството на местообитания в прилежащите терени на находището от ненужно замърсяване с различни видове отпадъци.	За цялата територия на находището и прилежащите му терени.
17	Провеждане на разяснителна кампания (инструктаж) сред заетия на обекта персонал за целите и предмета на СЗЗ BG0002009 и СКЗ BG0000614, както и за предписаните в ДОСВ превантивни и смекчаваци мерки за опазването им.	Хабитати от клас N12 и N16 в СЗЗ BG0002009, както и част от видовете предмет на опазване в ЗЗ от Натура 2000 в района.	Запознаване на работния персонал с мерките в ДОСВ и тяхното предназначение с оглед на съблюдаването и ефективното им прилагане на място.	За цялата територия на находището и прилежащите му терени.

6.2 ПРЕДЛОЖЕНИ КОМПЕНСИРАЩИ МЕРКИ ПО ЧЛ. 34 НА ЗБР.

По отношение на местообитанията и видовете предмет на опазване в ЗЗ ВГ 0000614 „Река Огоста“ и ЗЗ ВГ 0002009 „Златията“, при изпълнение на заложените в предната точка смекчаващи мерки, компенсирани такива не се налагат.

7 РАЗГЛЕЖДАНЕ НА АЛТЕРНАТИВНИ РЕШЕНИЯ И ОЦЕНКА НА ТЯХНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА, ВКЛЮЧИТЕЛНО НУЛЕВА АЛТЕРНАТИВА.

7.1 АЛТЕРНАТИВИ ПО МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ НА НАХОДИЩЕТО.

За реализацията на инвестиционното предложение през 2019 г. са извършени геоложки проучвания с изчисления на запаси в находище „Данева воденица“ по количество и състояние към юни 2019 г., резултатите от които са представени в два тома – Том I – Текстова част и Том II – Приложения.

Проучванията са изпълнени на основание на Разрешение № 479 от 27 април 2018 г. на Министъра на енергетиката за проучване на строителни материали - подземни богатства по чл. 2, ал.1, т.5 от ЗПБ, обнародвано в ДВ, брой 41/2018 и „Договор с министъра на енергетиката от 28.06.2018 г. за проучване строителни материали - подземни богатства, в площ „Данева воденица“, разположена в землището на с. Софрониево, община Мизия, област Враца (Приложение 1.2), в които са определени координатите на граничните точки на проучвателната площ без да са разгледани други алтернативи по местоположение.

В резултат на проучванията в находище „Данева воденица“ са отделени в категория Доказани (111) запаси в два блока (Блок-1 и Блок-2), за които са изчислени площ, обем на откривката и обем на полезното изкопаемо, посредством метода на ограничителните повърхнини. За оконтуряването им и пресмятането на обемите на полезното изкопаемо и откривката са използвани 1200 геодезически точки, 32 броя шурфи, 5 сондажа и 12 ВЕС точки. Общата площ на блоковете е 455455.3 m², а обемът полезно изкопаемо (пясък и чакъл) - 2004085.8 m³.

Според резултатите от направените в лабораториите на „Технотест“ ООД, гр. Враца (Геоложки доклад, Том-II приложение 8), „Евротест-контрол“ ЕАД, гр. София (Геоложки доклад, Том-II приложение 9) и извършения минералого-петрографски анализ (Геоложки доклад, Том-II приложение 11), суровината покрива всички изисквания на стандарти БДС EN - 12620 и БДС EN - 13139. Нещо повече, в показателите по повечето определени параметри полезното изкопаемо попада в първа, в много редки случаи втора категория и единствено по съпротивлението на дробимост на материала (Los Angelis) попада в трета категория от общо осем дефинирани параметри.

Геоложкия доклад е приет с Протокол № НБ- 7/15.08.2019 г. на Специализирана експертна комисия (СЕК) към МЕ, в който окончателно са утвърдени границите на блоковете със запаси подлежащи на изземване и границите на нах. „Даневата воденица“ съвпадащи с проектния концесионен контур, всички по-подробно представени в

подточка 1.4. Във връзка с това, след приключване на процедурата по ОВОС с положително решение от КО, Възложителя възнамерява да предприеме действия по реда на ЗПБ за получаване на концесия за добив на полезното изкопаемо. Проектния концесионен контур на находището предмет на ИП обхваща обща площ от 710 дка. По-голямата концесионна площ, в сравнение с тази на запасите се налага във връзка с осигуряване възможността за пълно изземване на полезното изкопаемо в неговите граници (допълнителни площи за откоси, обслужващи площадки, вътрешни технологични пътища и други представени в подточка 1.6.2). Освен това допълнителната територия извън доказаните запаси по периферията играе и ролята на буферна зона за безопасност срещу навлизане на хора, добитък и едър дивеч в близост до изкопите и пространствата предназначени за опериране на тежка механизация. Тази зона в практиката се огражда или най-малкото обозначава с информационни табели и предупредителни знаци.

Извършените геологопроучвателни работи, доказаните и утвърдени от специализираната експертна комисия (СЕК) за приемане на запасите и за оценка на ресурсите на находищата на подземни богатства към МЕ и необходимите допълнителни пространства за обслужване на добива не налагат разглеждане на алтернативи при първоначалното определяне на местоположение на ИП.

7.2 АЛТЕРНАТИВИ ПО МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ НА ПРЕДВИЖДАНИТЕ ПЛОЩАДКИ/РАБОТНИ ПЛОЩИ В ОБХВАТА НА НАХОДИЩЕТО/ПРОЕКТНАТА КОНЦЕСИОННА ПЛОЩ.

7.2.1 ПРЕДЛАГАНО МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ ОТ ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ.

Както беше споменато в предходната точка към момента е изяснено конкретното местоположение на двата блока със запаси подлежащи на изземване, в обхвата на които ще се развият кариерните изработки (*Приложение 2.1* и *Приложение 2.2*). Схема с точната ситуация на необходимите площадки и вътрешна инфраструктура за обслужване на добива на полезното изкопаемо в двата блока със запаси все още не е изготвена, тъй като ИП към момента е на идеен етап - цялостен работен проект за добив с точни параметри на всички площадки ще бъде изготвен при подготовката на необходимата документация за предоставяне на концесия, като за целта преди това е необходимо да приключи процедурата по ОВОС с положително решение от КО.

Практиката за подобен тип ИП показва, че е необходимо да бъдат обособени и площадки с обслужващо предназначение включващи насипищно стопанство-депа за откривка, административно-битова площадка, площадка за машинния парк (в т.ч. за дребни ремонтни и обслужващи дейности) и вътрешно-транспортни пътища, за които повече информация включително по отношение най-удачното им местоположение е представена в *подточка 1.6.2*. В случая обслужващите площадки (без насипищата) е най-подходящо да бъдат разположени в пространството между Блок-2 и източната граница на находището, откъм която се разполага и маршрута за транспорт на добитата суровина (*Фиг. 1.5*). Подходящо е също свободното пространство откъм югоизточната граница на находището, както и това между двата блока със запаси, докато пространствата между Блок-1, северозападната и югозападната граница са най-неподходящи, тъй като от една страна са най-отдалечени от подхода за транспорт, а от друга частично попадат в ЗЗ

BG0002009 „Златията“. Насипищното стопанство се планира да бъде организирано по такъв начин, че да не се засягат допълнителни площи извън блоковете със запаси, за което повече информация е представена по-долу в *подточка 6.3.1.*

7.2.2 ПРЕДЛАГАНА КОНФИГУРАЦИЯ ОТ КОЛЕКТИВА ОТ ЕКСПЕРТИ ИЗГОТВИЛ ОС.

Предвид че реализацията на ИП ще засегне пряко нищожен процент (0,005%) от клас на земно покритие N12-„Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха) в ЗЗ BG0002009 „Златията“, който представлява предимно хранително местообитание на много птици предмет на опазване в зоната, то при оценката на степента на въздействие по отношение на тези видове е разгледана и алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в „Блок-1“ на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. При това е установено, че към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива по отношение на нито един от видовете. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер. Освен това е заложена мярка в площите на находището попадащи в защитената зона извън обхвата на „Блок-1“ да не се проектират обслужващи площадки и съоръжения. Същевременно наличието на обширни селскостопански площи предназначени за зърнени култури и отвъд самата защитена зона, простиращи се на километри спрямо западната, източната и южната ѝ граница, предопределя и предостатъчна наличност в района на допълнителни хранителни местообитанията за потенциално засегнатите видове птици на земеделските земи, което напълно неутрализира потенциалния ефект от временна загуба на процент от такива в самата ЗЗ.

7.3 ТЕХНОЛОГИЧНИ АЛТЕРНАТИВИ.

7.3.1 АЛТЕРНАТИВИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА СЪБИРАНЕТО И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕТО НА ХУМУСНИЯ СЛОЙ И ИЗКОПАНИТЕ ЗЕМНИ МАСИ.

Хумусният слой от повърхността на терена ще се изнемва селективно и ще се съхранява на определено за целта временно динамично депо. Същият ще се оползотворява при рекултивацията на нарушените терени.

Първоначално **изкопаните земни маси** (лъсовидни глини до лъос) ще се изнемват селективно от хумуса и ще се депонират на друго отделно депо, а по-късно при наличие на отработено пространство ще се насипват директно с цел обратното им запълване като част от поетапна техническа рекултивация.

Точното местоположение на временните депа ще се уточнява при разработването на годишните работни проекти за експлоатация на находището, както и в плана за управление на минните отпадъци. Възложителя планира насипищата да бъдат ситуирани по такъв начин, че да бъде избегнато нарушаване на допълнителни площи извън двата блока със запаси подлежащи на изнемване. Предвижданата поетапна рекултивация прави това възможно, тъй като до края на концесионния срок с напредване на добива иззетата

202

откривка ще бъде периодично връщана в отработените и иззети вече пространства, при което временните депа ще бъдат многократно наслагвани и впоследствие усвоявани до тяхното премахване при окончателната рекултивация.

Посочената технология за подготовка, експлоатация и рекултивация на нарушените терени на находище „Данева воденица“ е най-екологосъобразна от гледна точка възстановяване на нарушените земи и ландшафт.

7.3.2 АЛТЕРНАТИВИ ПО ОТНОШЕНИЕ ТЕХНОЛОГИЯТА НА ДОБИВ.

По отношение на разгледаните от Възложителя алтернативи за технология на добив на пясъци и чакъл, е извършено сравнително проучване, като е избрана най-подходящата и удачна технология спрямо ефективно изпълнение на дейностите, характерни за типа добив и ниско въздействие върху околната среда. Равнинният релеф, отдалечеността от руслото на реката, плиткото разполагане на подземните изкопаеми предопределят открит добив на пясък и чакъл чрез изкопни работи, без взривяване.

Избраната класическа технология за открит добив отговаря на минно-техническите условия на обекта, дълбочината на залягане на полезното изкопаемо и нивото на подземните води.

7.4 НУЛЕВА АЛТЕРНАТИВА.

Съгласно т.8, параграф 3 на допълнителните разпоредби на Наредбата за ОС, „нулева алтернатива“ е описание на настоящото състояние и последиците от него, в случай че плановите, програмите, проектите или инвестиционните предложения, които се предлагат, не бъдат осъществени.

Описание на настоящото състояние по отношение предмета и целите на двете защитени зони е представено в т.4, както и в т.5 при характеристиката на очакваните въздействия върху съответните природни местообитания и видове. Прилагането на „нулевата алтернатива, т.е. неосъществяването на намерението за добив на строителни материали в находище „Даневата воденица“ не е в състояние да предизвика каквото и да било неблагоприятно въздействие върху компонентите на околната среда в защитени зони ЗЗ BG 0000614 „Река Огоста“ и ЗЗ BG 0002009 „Златията“, извън съществуващите от други фактори към момента. Тя е изцяло съвместима с целите и предмета на опазване на двете защитени зони. В случай че се налага, може да бъде изпълнена от гледна точка на целите на опазване на защитените зони и прилагане на действащите Закон за биологичното разнообразие, Директива 92/43/ЕИО и Директива 2009/147/ЕО.

Към момента може да се направи заключението, че предвид очакваните несъществени въздействия върху някои от целите и предмета на опазване на ЗЗ BG 0002009 „Златията“ за опазване на дивите птици, които не могат да доведат до съществена промяна в параметрите вписани в СФД и утвърдения документ със специфични и подробни природозащитни цели на зоната, отсъстват основания за даване на предложение за прилагане на нулевата алтернатива. Заложените смекчаващи мерки допълнително изключват необходимостта от прилагането на тази алтернатива.

8 КАРТЕН МАТЕРИАЛ С МЕСТОПОЛОЖЕНИЕТО НА ВСИЧКИ ЕЛЕМЕНТИ НА ИП СПРЯМО ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ И ТЕХНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ.

Картен материал с местоположението на ИП спрямо защитените зони и техните елементи, където е необходимо, са представени в приложенията към ДОСВ съгласно представения в т. 13 „Опис на приложенията“.

9 ЗАКЛЮЧЕНИЕ ЗА ВИДА И СТЕПЕНТА НА ОТРИЦАТЕЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ СЪОБРАЗНО КРИТЕРИИТЕ ПО ЧЛ. 22.

Предвид констатациите в настоящата разработка и обобщенията направени в подточка 5.3.1 и 5.3.2, може да се направи заключението, че дейностите предвидени в ИП за „Добив на строителни материали – пясък и чакъл, подземни богатства по чл.2, ал.1, т.5 от ЗПБ, от находище „Даневата воденица“, в землището на с. Софрониево, общ. Мизия, обл. Враца не противоречат на постановките залегнали в членове 2 и 3 на Директива 92/43/ЕИО и членове 2 и 3 на Директива 2009/147/ЕО и при прилагане на предложените смекчавачи мерки намерението е изцяло съвместимо с предмета и целите на опазване в СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ и СЗЗ BG0002009 „Златията“.

10 НАЛИЧИЕ НА ОБСТОЯТЕЛСТВА ПО ЧЛ. 33 ЗБР, ВКЛЮЧИТЕЛНО ДОКАЗАТЕЛСТВА ЗА ТОВА И ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА КОНКРЕТНИ КОМПЕНСИРАЩИ МЕРКИ ПО ЧЛ. 34 ЗБР - КОГАТО ЗАКЛЮЧЕНИЕТО ПО Т. 9 Е, ЧЕ ПРЕДМЕТЪТ НА ОПАЗВАНЕ НА СЪОТВЕТНАТА ЗАЩИТЕНА ЗОНА ЩЕ БЪДЕ ЗНАЧИТЕЛНО УВРЕДЕН ОТ РЕАЛИЗИРАНЕТО НА ПЛАНА, ПРОГРАМАТА И ПРОЕКТА ИЛИ ОТ РЕАЛИЗИРАНЕТО И ЕКСПЛОАТАЦИЯТА НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ, И ЧЕ НЕ Е НАЛИЦЕ ДРУГО АЛТЕРНАТИВНО РЕШЕНИЕ.

Предвид направеното по-горе заключение в т.9, не е необходимо да се разглеждат изключения по чл. 33 (1) от Закона за биологичното разнообразие и да се предприемат компенсирани мерки по чл. 34 от същия закон.

11 ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗПОЛЗВАНИТЕ МЕТОДИ НА ИЗСЛЕДВАНЕ, ВКЛЮЧИТЕЛНО ВРЕМЕТРАЕНЕ И ПЕРИОД НА ПОЛЕВИ ПРОУЧВАНИЯ, МЕТОДИ ЗА ПРОГНОЗА И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО, ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ, ТРУДНОСТИ ПРИ СЪБИРАНЕ НА НЕОБХОДИМАТА ИНФОРМАЦИЯ.

При изработване на оценката са използвани стандартни методи на полеви изследвания, прилагани за определяне на видовия състав при висшите растения и гръбначните животни. Извършено е обходно теренно проучване в района на находището за установяване на разпространените фито- и зооценози на 24.04.2024 г.

Направените анализи и изводи са в съответствие с изискванията на директивите на Европейския съюз, хармонизираното българско природозащитно законодателство и на

относимите международни конвенции, по които Р. България е страна. Използвана е богата литература, Уеб страници, публикации и други източници на информация за региона и защитените зони, списък на които прилагаме към разработката. Не са срещани трудности при набиране на необходимата информация.

11.1 ИЗПОЛЗВАНИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ, ЛИТЕРАТУРА И ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ.

- i. Закон за биологичното разнообразие (Обн. ДВ. бр.77 от 9 Август 2002г., посл. изм. изм. и доп. ДВ. бр.102 от 8 Декември, 2023 г.);
- ii. Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Обн. ДВ. бр.73 от 11 Септември 2007 г., посл. изм. ДВ. бр.106 от 15 Декември 2021 г.);
- iii. Директива на Съвета 92/43/ЕИО от 21.05.1992 за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.
- iv. Директива на Съвета 79/409/ЕИО от 02.04.1979 за опазване на дивите птици;
- v. Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30.11.2009 относно опазването на дивите птици;
- vi. Закон за горите (Обн. ДВ. бр.19 от 8 Март 2011 г., посл. и доп. ДВ. бр.11 от 2 Февруари 2023г., изм. и доп. ДВ. бр.106 от 22 Декември 2023 г.);
- vii. Наредба № 8 за сечите в горите (Обн. ДВ. бр.64 от 19 Август 2011 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.91 от 31 Октомври 2023 г.);
- viii. Наредба № 6/2006 за показателите на шум в околната среда (Обн. ДВ. бр.58/2006 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.24 от 25 Март 2022 г.).
- ix. ПУРБ и ПУРН на БД “Източнобеломорски район” (2016-2021 г.);
- x. Заповед № РД-322/02.05.2023 г. за обявяване на 33 BG0000614 „Река Огоста“;
- xi. Заповед № РД-548/5.09.2008 г. за обявяване на 33 BG0002009 „Златията“;
- xii. Заповед № РД-69/28.01.2013 г. за допълнение на заповедта за обявяване на 33 BG0002009 „Златията“;
- xiii. Заповед № РД-1039/3.11.2022 г. за изменение и допълнение на заповедта за обявяване на 33 BG0002009 „Златията“;
- xiv. Natura 2000 стандартен формуляр на 33 BG0000614 „Река Огоста“, 11/2022;
- xv. Natura 2000 стандартен формуляр на 33 BG0002009 „Златията“, 11/2022;
- xvi. „Досие“ на 33 BG0000614 “Река Огоста” (в т.ч. доклади за местообитания, видове, ГИС слоеве, геореферирани pdf файлове) достъпно в уебсайта на Информационната система за защитени зони от екологичната мрежа Natura 2000;
- xvii. „Досие“ на 33 BG0002009 „Златията” (в т.ч. доклади за местообитания, видове, ГИС слоеве) достъпно в уебсайта на Информационната система за защитени зони от екологичната мрежа Natura 2000;
- xviii. Пространствени данни за разпространените природни местообитания и видове в района на 33 BG0000614 „Река Огоста” и 33 BG0002009 „Златията”, в т.ч. от картиране през 2013 г. и други литературни източници, от докладването по чл.17 по Дир.92/43/ЕИО през 2019 г., от проекти;
- xix. География на България, 2002, Географски институт при БАН;

- xx. Слой „Постоянно затревени площи“ на МЗХГ (одобрен със Заповед № 09-200/01.03.2024) достъпен на интернет адрес: <https://www.mzh.government.bg/bg/politiki-i-programi/programi-za-finansirane/direktni-plashaniya/identifikaciya-na-zemedelski-parceli/>;
- xxi. Лесоустройствени проекти на ДГС-Оряхово (.ZEM формат) за периода 2006-2016 г. и 2016-2026 г. достъпни на интернет адрес: <http://procurement.iag.bg/cgi-bin/lup.cgi>;
- xxii. Регистър на разрешенията за търсене и проучване на подземните богатства достъпен на интернет адрес: <https://me.government.bg/themes/registar-na-razresheniyata-za-tarsene-i-prouchvane-613-1612.html>.
- xxiii. Обща биогеография. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“ 1994 г.;
- xxiv. Бондев, И., 1991. Растителността на България. Карта в М 1:600000 с обяснителен текст. Университетско издателство “Климент Охридски”. София, 183 с.;
- xxv. Апостолова, И., Славова, Л., 1997. Конспект на растителните съобщества в България. София, БАН. 340 с.;
- xxvi. Асьов, Б., А. Петрова, Д. Димитров, Р. Василев, 2006. Конспект на висшата флора на България. Българска фондация Биоразнообразие, София;
- xxvii. Любенова М., 2004. Фитоекология. Академично издателство “Марин Дринов”, София, 574 с.;
- xxviii. Пешев, Ц., Д. Нанкинов, Д. Пешев, 2003. Гръбначните животни в България. „Булвест“, София.
- xxix. Пешев и др., 1964. „Учебна практика по зоология на гръбначните животни“, ДИ „Наука и изкуство“, София.
- xxx. Бешков, В., К. Нанев, 2002. Земноводни и влечуги в България. „Пенсофт“. София, 120 с.
- xxxi. Бисерков, В. (Ред.). 2007. Определител на земноводните и влечугите в България. София, Зелени Балкани: 196 с.
- xxxii. План за действие за опазване на европейския лалугер (*Spermophilus citellus*) в България за периода 2018-2027 г., София, 2018 г.;
- xxxiii. План за действие за опазване на видовете сухоземни костенурки – шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni* Gmelin, 1789) и шипобедрена костенурка (*Testudo graeca* Linnaeus, 1758) в България за периода 2022-2031 г., София, 2022 г.
- xxxiv. Концепция за опазването на местообитанията на лалугера (*Spermophilus citellus*) в рамките на Натура 2000, февруари 2006 г., София;
- xxxv. Zoogdierverseniging, 2021. Activity patterns of otters (*Lutra lutra*) in De Onlanden Nature Reserve, the Netherlands, *Van Boekel/Lutra* 64 (1): 57-67;
- xxxvi. Червена книга на Република България. Електронно издание. Том 1 - Растения и гъби. Том 2 - Животни. Том 3 - Природни местообитания. Съвместно издание на БАН и МОСВ.
- xxxvii. Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда в Република България от 2023 г., раздел Биологично разнообразие и Национална екологична мрежа;
- xxxviii. Костадинова, И., М. Граматиков (отг. ред.). Орнитологично важни места в България и Натура 2000. БДЗП, 11, София, 639 с. (на бълг. и англ. език);
- xxxix. Атлас на гнездящите птици в България. БДЗП, 2007.

- xl. Атлас на птиците в България. Уеб базирана версия с данните от атласа на гнездящите птици (Янков, 2007) и по-нови данни, събрани в SmartBirds от 2016 г. насам достъпна на адрес: <https://atlas.bspb.org/>;
- xli. Кючуков Д. Сирийският пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus* (Ehrenberg)) в големите градски паркове на София. Юбилеен сборник 75 г. лесотехн. образование в България, ЛТУ, София, 2000 в, 139 – 148;
- xlii. Кючуков Д. Сивият кълвач (*Picus canus* Gmelin) в големите градски паркове на София. “Сборник Трета Балканска научна конференция”, София, 2-6 октомври 2001, 486 – 492;
- xliii. Янков П. Видов състав на кълвачите в населените места на България. “Природа”, (НРБ), 1986, 35, № 5, 65 – 67;
- xliv. ОУП на община Мизия от 2018 г. за периода 2015-2035 г.;
- xlv. ОНР на община Козлодуй за периода 2014-2020 г., септември 2013 г.;
- xlvi. ОНР 2014-2020 г. на общ. Мизия;
- xlvii. Доклад за последваща оценка на въздействието на ОНР на община Хайредин за периода 2014-2020 г., август 2022 г.
- xlviii. План за интегрирано развитие на община Вълчедръм 2021-2027 г.
- xliv. ДОСВ на ИП за „Добив на подземни богатства – строителни материали (пясъци и чакъли) от находище „Вела“, разположено в землището на гр. Вълчедръм, общ. Вълчедръм, обл. Монтана“ върху 33 BG 0000336 “Златия“ по Директива за местообитанията и 33 BG 0002009 “Златия“ по Директива за птиците, м. август 2018 г.;
- 1. ДОСВ на ОУП на община Козлодуй върху 33 BG BG0000527 „Козлодуй“, 33 BG0000533 „Острови Козлодуй“, 33 BG 0000614 „Река Огоста“ и 33 BG0002009 „Златията“, август 2022 г.

11.2 ИЗПОЛЗВАНИ МЕТОДИКИ, РЪКОВОДСТВА И МЕТОДИ НА ИЗСЛЕДВАНЕ.

- i Интерпретационен наръчник за хабитатите в Европейския съюз, 1999. Издание на Сдружение „Зелени Балкани“;
- ii Кавръкова, В., Димова, Д., Димитров, М., Цонев, Р., Белев, Т., Раковска, К., /ред./ 2005. Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България. Първо издание, 129 с. София, Световен фонд за дивата природа, Дунавско – Карпатска програма и федерация „Зелени Балкани“;
- iii Кавръкова, В., Димова, Д., Димитров, М., Цонев, Р., Белев, Т., Раковска, К. /ред./ 2009. Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България. Второ, преработено и допълнено издание, 131 с. София, Световен фонд за дивата природа, Дунавско – Карпатска програма и федерация „Зелени Балкани“;
- iv NOTICES FROM EUROPEAN UNION INSTITUTIONS, BODIES, OFFICES AND AGENCIES. Managing Natura 2000 Sites. The provisions of Article 6 of the “Habitats” Directive 92/43/EEC. EUROPEAN COMMISSION (2019/C 33/01).
- v Известие на Комисията. Оценка на планове и проекти във връзка със защитени зони по „Натура 2000“ – методическо ръководство на ЕК за прилагане на член 6, параграфи 3 и 4 от Директива 92/43/ЕИО за местообитанията, Брюксел, 2021/С

- 437/01. (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=OJ%3AC%3A2021%3A437%3AFULL>);
- vi Оценка на планове и проекти значително засягащи Натура 2000 места. Методическо ръководство по разпоредбите на чл.6 (3) и (4) на Директивата за местообитанията 92/43/ЕИО, Ноември 2001.
  - vii Guidance document on Article 6(4) of the “Habitats” Directive 92/43/EEC. Clarification of the concepts of: alternative solutions, imperative reasons of overriding public interest, compensatory measures, overall coherence, opinion of the commission, January, 2007.
  - viii Guidance on the maintenance of landscape connectivity features of major importance for wild flora and fauna. Guidance on the implementation of Article 3 of the Birds Directive (79/409/EEC) and Article 10 of the Habitats Directive (92/43/EEC), August, 2007;
  - ix Зингстра, Х., Ковачев, А., Китнаес, К., Цонев, Р., Димова, Д., Цветков, П. (ред.) 2009. Ръководство за оценка на благоприятно природозащитно състояние за типове природни местообитания и видове по НАТУРА 2000 в България. Изд. Българска фондация Биоразнообразие. София;
  - x Концепция за разработване на специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона за зони от екологичната мрежа „Натура 2000“, МОСВ, 2021 г.;
  - xi Други достъпни на страницата на МОСВ, Раздел Природа, Законодателство, Ръководства и препоръки: <https://www.moew.government.bg/bg/priroda/zakonodatelstvo/rukovodstva-i-preporuki/>;
  - xii Собствени теренни наблюдения и проучвания в обхвата на находище „Даневата воденица“ и прилежащите територии (м. април 2024 г.):
  - xiii Набирането на данни по отношение на тревните съобщества и местообитания в района на находище „Даневата воденица“ е извършено първо чрез предварителни проучвания по литературни данни съгласно предходната подточка (в т.ч. картирането на Натура 2000 от 2013) и впоследствие чрез преки наблюдения на място и окомерна оценка;
  - xiv Набирането на данни по отношение на дървесните съобщества и местообитания в района на потенциално засегнатите места в находище „Даневата воденица“ е извършено чрез преки наблюдения на място, окомерна оценка и сравнение с данните в таксационните характеристики на подотделите от двата лесоустройствени проекта на ДГС-Оряхово за 2006-2016 г. и 2016-2026 г. (.ZEM формат);

12 ДОКУМЕНТИ ПО ЧЛ. 9, АЛ. 2 И 3.

Документи по чл.9, ал.2 и ал.3 от Наредбата за ОС са приложени накрая съгласно дадения опис на приложенията в следващата точка.

13 ПРИЛОЖЕНИЯ.

В следващата таблица е представен опис на приложенията по реда, в който са дадени след това.

Таблица № 13.1

Опис на приложенията		
№	Наименование	Бр. стр.
1.1	Писмо с Изх. № ОВОС-ЕО-410-7 от 30.11.2023 г. на РИОСВ - Враца	6
1.2.1	Разрешение № 479 от 27 април 2018 г. на МЕ за проучване на строителни материали	2
1.2.2	Договор с МЕ от 28.06.2018 г. за проучване на строителни материали - подземни богатства по чл. 2, ал.1, т.5 от ЗПБ в площ „Даневата воденица“	3
1.4	Координатен регистър на точките от контура на двата блока със запаси в нах. „Даневата воденица“ (КС 1970, зона К-3 и КС БГС2005 кадастрални) и схема на техния външен контур	2
1.5	Схема на точките от контура на предлаганата концесионна площ	1
1.6	Писмо ЗДОИ-3-1/25.03.2024 г. от РИОСВ-Враца и Решение към него за предоставяне на достъп до обществена информация	7
1.7	Писмо ЗДОИО-16-4/03.04.2024 г. на МОСВ, Решение към него за предоставяне на достъп до обществена информация и Справка по заявлението	7
1.8	Писмо ЗДОИ-1-(1)/25.03.2024 г. на РИОСВ-Монтана, Решение към него за предоставяне на достъп до обществена информация и Справка по заявлението	9
2.1	Топографска карта на района с находище „Данева воденица“	1
2.2	Геоложка карта на района с находище „Данева воденица“	1
2.3	Сателитно изображение с нанесено местоположението на находището и блоковете със запаси в него спрямо СКЗ „Река Огоста“ и СЗЗ „Златията“	1
3.1	Схема с местоположението на най-близките картирани целеви местообитания в СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ спрямо находището и блоковете със запаси в него	1
3.2.1	Карта с разпределението на ПИ в района на проектния концесионен контур съгласно КККР одобрени със Заповед № РД-18-93/12.02.2019 г. на изпълнителния директор на АГКК	1
3.2.2	Сателитно изображение с отразено местоположение на слой „Постоянно затревени площи“ на МЗХГ спрямо находището (одобрен със Заповед № РД 09-200 от 01.03.2024 на)	1
3.3	Схема с местоположението на картираните най-близки потенциални местообитания на <i>L.cervus</i> в СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ спрямо нах. „Даневата воденица“	1
3.4	Схема с местоположението на картираните най-близки местообитания на <i>T. dobrogicus</i> в СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ спрямо нах. „Даневата воденица“	1

3.5	Схема с местоположението на картираните най-близки местообитания и находища на <i>B.bombina</i> в СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ спрямо нах. „Данвата воденица“	1
3.6	Схема с местоположението на картираните най-близки местообитания и регистрации на <i>E.orbicularis</i> в СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ спрямо нах. „Данвата воденица“	1
3.7	Схема с местоположението на картираните най-близки местообитания на <i>Elaphe sauromates</i> в СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ спрямо нах. „Данвата воденица“	1
3.8.1	Схема с местоположението на картираните най-близки пригодни местообитания на <i>Testudo hermanni</i> в СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ спрямо нах. „Данвата воденица“	1
3.8.2	Карта с регистрации на <i>Testudo hermanni</i> в България	1
3.9.1	Сателитно изображение с отразено местоположение на известните регистрации на <i>Spermophilus citellus</i> спрямо СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ и нах. „Данвата воденица“	1
3.9.2	Схема с местоположението на картираните най-близки потенциални оптимални местообитания на <i>S. citellus</i> в СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ спрямо нах. „Данвата воденица“	1
3.10	Схема с местоположението на картираните най-близки пригодни (потенциални и ефективни) местообитания на <i>Lutra</i> в СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ спрямо нах. „Данвата воденица“	1
3.11	Схема с отразено местоположение на площите в нах. „Даневата воденица“ подлежащи на запазване от обособяване на обслужващи площадки, масивни конструкции и инфраструктурни съоръжения	1
4.1	Документи по чл. 9, ал. 2 и 3 от Наредбата за ОС за експерта по опазване на природните местообитания от Приложение № 1 и на животинските видове от Приложение № 2 на ЗБР – Михаил Антонов Михайлов	40
4.2	Документите по чл. 9, ал. 2 и 3 от Наредбата за ОС за експерта по опазване на природните местообитания от Приложение № 1 и опазване на животински видове от Приложение №2 на ЗБР и техните местообитания – Веселин Митрев Вълчанов	14